నాలుగణాలు.



మద్యనిరోధక

గీతావళి

మద్యనిరోధక కేంద్రసంఘము వారిచే
ప్రచురింపబడినది.

ప్రేమసాగర ముద్రాక్షరాలయమున ముద్రితము,
గౌలిగూడ, హైదరాబాద్ ద.

దక్షిణ హైద్రాబాదు

మద్యనిరోధక కేంద్రసంఘము

: అధ్యక్షులు :

నవాబ్ మిర్జాయార్జంగ్ బహాదుర్‌గారు,

నిజాం ప్రభుత్వ న్యాయమత శాఖామాత్యులు.

: ఉపాధ్యక్షులు :

దివాను బహాదుర్ ఆరవముదు అయ్యంగారు, ఎం. బి. ఇ.

: కార్యదర్శి :

వి. ఎస్. గోపాలన్‌గారు, బి. ఏ.

: సభ్యులు :

రాజా వేంకటరామారెడ్డి బహాదుర్‌గారు, ఒ. బి. ఇ.

రాజా జస్టిస్ బిశ్వేశ్వరనాథ్ బహాదురుగారు.

నవాబు యార్‌జంగ్ బహాదుర్‌గారు.

రెవరెండు ఎఫ్. సి. సాకెట్‌గారు.

సి. సి. పాల్‌గారు, ఒ. బి. ఇ.

PREFACE

The Central Temperance Committee celebrated Temperance Day throughout the Dominions on March 2nd '38. In that connection the Committee issued an "Appeal" to the poets living both in and outside the Dominions requesting them to compose Temperance songs and padyams, to be sung by Temperance volunteers marching through the streets in procession. The Committee is glad to say that many Telugu poets of high ability and approved merit have been kind enough to send in their respective compositions. From among the poems received, a selection, is published in this book.

I need not impress upon the public the value of this book. The poems though composed for a special occasion, have got a permanent value and the book is a boon to Temperance workers who can create a deep impression even in the minds of inveterate drunkards by singing any one of the moving songs contained in this book. Noble thoughts set to music seldom fail to achieve their purpose. School children who are fond of repeating popular songs should be persuaded by their teachers to get byheart these songs

and repeat them in gatherings, Bhajans, Jatras and Utsavas. Street singers equipped with the weapon of Temperance songs can do a great deal to win more abstainers. Indeed there are many ways in which this book can be used.

It will not be too much if I say that this book is a golden treasury of the ideas of great poets which touch the heart and cleanse the soul. The book is priced at annas four only so that it may come quite within the reach of the poor and the rich alike.

The Committee conveys its thanks to all the poets who have cooperated with it by sending in their compositions and to Mr. S. Pratap Reddy for all the pains he had taken to scrutinise and select the poems for publication in this book.

The Committee should not fail to recognise the services of Mr. Manick Rao, one of our staff who assisted Mr. Pratap Reddy in the work of selection and toiled to get this book to see the light of the day.

Hyderabad-Dn.
Dated 8th June '39.

(*Sd/*) V. S. GOPALAN
Secretary
The Central Temperance Committee.

పీఠిక

మద్యపాన నిరోధక కేంద్రసంఘమువారు ౨వ మార్చి ౧౯-౩౮ నాడు సంస్థానమందంతట మద్యనిరోధక దినము జరిపిరి. ఆ సందర్భమున మద్యనిరోధక స్వచ్ఛంద సేవకులు వీధులందు ఊరేగునప్పుడు పాడుటకనువగునట్లు పాటలను, పద్యములను, రచింపవలసినదిగా ఇక్కడి కవులను, బైటికవులను సంఘము వారుకోరిరి. ఉత్తమ శ్రేణికి జెందిన ఎందరో కవులు తమ ఉత్కృష్ట రచనలను దయచేసిరని చెప్పుటకు సంఘమువారు సంతోషించుచున్నారు. అట్టి రచనలే ఈ పుస్తకమున సంగ్రహముగా ప్రచురింపబడుచున్నవి.

ఈ పుస్తకముయొక్క విలువను గురించి పాఠకులకు నొక్కి చెప్పవలసిన అవసరములేదు. ప్రత్యేక అవకాశము కొరకు రచింపబడినను ఈ గీతములకు శాశ్వతమైన విలువగలదు. మద్యనిరోధక కార్యకర్తలకు ఈ పుస్తకము పెన్నిధివంటిది. ఇందులోని ఏదేని పరివర్తనకారియగు గీతమునుపాడి ప్రాత త్రాగుబోతుల మనములపైనైన గొప్పపరిణామము కలిగింపవచ్చును ఉత్తమ భావములు సంగీతముతో మేళవింపబడినచో వాటి ఉద్దేశము నెరవేరకుండుట అరుదు. బడిపిల్లలు సర్వసామాన్య గీతములను వల్లించుట కెన్నటికిని అలుపు నొందరు. కనుక ఇందులోని కొన్నింటిని కంఠపాఠము గావించి సమావేశములందు,భజనలందు, ఉత్సవములందు మరియు జాతరలందు పాడునట్లు బడిపిల్లలు ఉపాధ్యాయులచే ప్రోత్సహింపబడవలయును.

వీధి పాటకాండ్రు మద్యనిరోధక గీతములనెడి అస్త్రముల ధరించిన చో వారు మద్యనిరోధకుల సంఖ్యను పెంచుట కెంతేని తోడ్పడగలరు. ఇంతేల ఈ పుస్తకమును ఉపయోగపరచుట కెన్నియో మార్గములుగలవు. ఈ పుస్తకము గొప్ప కవులయొక్క హృదయాకర్షకమును, ఆత్మానందకరమును అయిన భావముల రత్నభాండాగారమని చెప్పుట అతిశయోక్తిగాదు. సంపన్నులకును బీదలకును అందుబాటులో నుండుకొరకు ఈ పుస్తకము వెల పావల మాత్రమే యుంచబడినది.

సంఘముతో సహకారము సలిపి తమ తమ రచనలను దయ చేసిన కవులకును; కష్టమనక అట్టి రచనలను పరిశీలించి, పరికూర్చిన శ్రీయుత సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారికిని; సంఘమువారు కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నారు.

పై కార్యమునందు శ్రీయుత సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారికి తోడుపడినట్టియు, శ్రమచేసి చివరకీపుస్తకమును అస్తిత్వమునకు దెచ్చినట్టియు, కార్యాలయమునందలి ఉద్యోగులలో నొకరగు శ్రీయుత వెల్దుర్తి మాణిక్యరావుగారి సేవను సంఘమువారు అభినందించకుండ నుండజాలరు.

ఇట్లు,

హైదాబాదు. ౮ జూన్ ౧౯౩౯.

వి. ఎస్. గోపాలన్
మ. పా. ని. కేం. సం. కార్యదర్శి.

ఈ గీతావళిలో

గీతములు	....	౨౪౬
కవులు	....	౬౨
పుటలు	....	౧౩౪
ప్రతులు	....	౧౦౦౦

ఇంతకు దీని వెల

నాలుగణాలు మాత్రమే.

దొరుకు చోటు:—

మద్యపాన నిరోధక కేంద్ర సంఘము

దక్షిణ హైద్రాబాదు

ముదట భాగము పద్యములు

క్రమ సంఖ్య	పేరు	పుట నుంచి	పుట వరకు	విలాసము
౧	శ్రీ వెల్దుర్తి మాణిక్యరావుగారు	౧	౨	వెల్దురి తా. జి. మెదకు
౨	,, పైడిమఱ్ఱి సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు	౨	౮	ఆర్గనైజరు బొంబయి మ్యూచువల్ యిన్స్యూరెన్సు కంపెని.
౩	,, కవికొండల వెంకటరావుగారు	౯	౯	ఇన్నీసుపేట. రాజమహేంద్రవరము.
౪	,, వింజమూరి శివరామరావుగారు	౧౦	౧౧	ఆంధ్రగ్రంథాలయ ప్రెస్ బెజవాడ
౫	,, ఉత్పల వెంకటరావుగారు	౧౧	౧౩	భువనగిరి జి. నల్లగొండ
౬	,, గొట్టిపర్తి సుబ్బరావుగారు	౧౩	౧౪	హైకోర్టు వకీలు యిల్లెందు
౭	,, కె. వి. నారాయణరావుగారు	౧౪	౧౬	వెన్నవరం తా. మానుకోట జి. వరంగలు.
౮	,, జటావల్లభుల సూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు (ఉభయభాషా ప్రవీణ న్యాయశిరోమణి)	౧౬	౧౭	ఆంధ్ర వాఙ్మయ సేవా సమితి బూర్గంపాడు, జి. వరంగలు.
౯	,, శివరామశాస్త్రిగారు	౧౮	౧౯	ఆలూరు పోస్టు జెడిచర్ల
౧౦	,, వనం వెంకటనరసింహారావుగారు	౨౦	౨౩	కొత్తపేట తా. ఖమ్మంమెట్టు జిల్లా వరంగల్

౧౧	,, కొండవీటి వీరమల్లయ్యగారు	౨౪	౨౪	ఉపాధ్యాయులు, ప్రాథమిక పాఠశాల కొండపర్తి తా. జి. వరంగలు
౧౨	,, యస్. రామచంద్రరావుగారు	౨౫	౨౫	ప్రధానోపాధ్యాయులు ప్రాథమిక పాఠశాల యిల్లెందు జి. వరంగల్
౧౩	,, చొల్లేటి నృసింహశర్మగారు	౨౬	౨౬	ఖిల వరంగలు.
౧౪	,, కవినాథ నలంతిఘుల్ చక్రవర్తుల తంయ్యాలలక్ష్మీనరసింహాచార్యులుగారు	౨౬	౨౭	గిర్మాజిపేట వరంగలు.
౧౫	,, ఉభయభాషా ప్రవీణ నలంతిఘుల్ చక్రవర్తుల తంయ్యాల సింగరాచార్యులుగారు	౨౭	౨౯	ఏలంబజారు వరంగలు.
౧౬	,, తంయ్యాల వేం. నరసింహాచార్యులు ,,	౨౯	౩౦	జ్యోతిష విద్యాలయం వరంగలు
౧౭	,, మునపట్ల పట్టాభిరామారావుగారు	౩౦	౩౧	తిరుమలగిరి తా. పరకాల
౧౮	,, వేదాంత విద్వాన్ అమరవాది నరసింహాచార్యులుగారు	౩౧	౩౪	గిర్మాజిపేట వరంగలు.
౧౯	,, నేరెళ్ల వెంకటాచార్యులుగారు శతావధాని	౩౪	౩౫	సమస్త బండలింగాపురం. పోస్టు డిచిపల్లి తా. జగిత్యాల

క్రమ సంఖ్య	పేరు	పుట నుంచి	పుట వరకు	విలాసము
౨౦	శ్రీ గాడేపల్లి వీరరాఘవశాస్త్రిగారు శతావధాని	౩౫	౩౬	గద్వాలసంస్థాన ఆస్థానకవులు. గద్వాల
౨౧	,, వి. వి. గోపాలపేట రామచంద్ర కవిగారు శతావధాని.	౩౭	౩౭	మానుకోట ఆంధ్రగ్రంథాలయము, జి. వరంగలు
౨౨	,, నల్లాని చక్రవర్తుల వెంకట పెన్నరంగాచార్యులుగారు	౩౭	౩౮	కల్లూరు. తా. మధిర
౨౩	,, చకిలం శ్రీనివాసరాయశర్మగారు	౩౮	౩౯	సూర్యాపేట జి. నల్లగొండ
౨౪	,, ఇ. రాజయ్యగారు	౩౯	౪౦	మాధ్యమికపాఠశాలఉపాధ్యాయులు. చెన్నూరు జి. ఆదిలాబాద.
౨౫	,, సరిపల్లి విశ్వనాథశాస్త్రి ఎం.ఏ.గారు	౪౦	౪౦	నైజాంకళాశాల ఆంధ్రాచార్యులు హై.
౨౬	,, కె. ఎస్. జాషువాగారు	౪౧	౪౧	మాధ్యమికపాఠశాల సూర్యాపేట
౨౭	,, భట్టు వెంకటరామయ్యగారు	౪౧	౪౧	రామాయంపేట తా. జి. మెదకు
౨౮	,, సి. కె. వెంకటేశ్వరరావుగారు	౪౨	౪౨	
౨౯	,, యస్. మహబూబ్ అలిగారు	౪౨	౪౩	ఎల్లాపల్లె జాగీరు వనపర్తి సంస్థానము

౩౦	,, ఉమాపతి లక్ష్మీనృసింహశర్మగారు	౪౪	౪౫	సిద్దిపేట జి. మెదకు
౩౧	,, ఆశుకవి కేసరి అవధానధురంధర శ్రీపతి త్రయంబక ం వుశల వధ నిగారు	౪౫	౪౬	దుంగ్గ్రిహారం. బెజవాడ
౩౨	,, కవిత విశారద నంతేవాసి నెల్లుట్ల రామకృష్ణారావుగారు	౪౬	౪౭	డి. వెంకటచలపతిరావు వరంగల్
౩౩	,, నల్లాని చక్రవర్తుల ప్రతాపం రాఘవాచార్యులుగారు	౪౮	౪౮	వరంగలు
౩౪	,, ఎ సిక్కర్ల రంగయ్యగారు	౪౯	౪౯	ఉపాధ్యాయులు డోర్నకల్.
౩౫	,, డాక్టర్ వి. గోపాలరావుగారు	౪౯	౪౯	కార్యదర్శి శ్రీకృష్ణ గ్రంధ లయము.
౩౬	,, నల్లాని చక్రవర్తి వెంకటాచార్యులుగారు	౪౯	౫౦	వరంగల్ [మానుకోట
౩౭	,, చందా లింగయ్య గుప్త గారు	౫౦	౫౧	జనరల్ మర్చంటు డోర్నకల్.
౩౮	,, కె. రామభద్రస్వామి జగారు	౫౨	౫౨	ప్రధానోపాధ్యాయులు లోకల్ ఫండు పాఠశాల మలకపల్లి జి. వరంగలు
౩౯	,, పర్వతం బ్రహ్మయ్యగారు	౫౩	౫౪	ప్రధానోపాధ్యాయులు ప్రాథమిక పాఠశాల పెనుబడు జి. నల్లగొండ
౪౦	,, కె. బసిద్దయ్యగారు	౫౪	౫౫	ఉపాధ్యాయులుశుభ్రిపీఠము జి.వరంగలు

క్రమ సంఖ్య	పేరు	పుట నుంచి	పుట వరకు	విలాసము
౪౧	శ్రీ మోటపల్లి కృష్ణమ చర్యులుగారు	౫౫	౫౬	కల్లెడ పోస్టు నెక్కొండ జి. వరంగలు
౪౨	,, సి. హెచ్ నారసింహారెడ్డిగారు	౫౬	౫౬	మొంద్రయి త॥ జనగామ
౪౩	,, ఒకరు	౫౭	౫౮	సంస్కృత విద్యాలయం నర్జిపేట
౪౪	,, జి. వెంకయ్యగారు	౫౭	౫౮	ఉపాధ్యాయులు బేంగల్లు ఆర్మూరు
౪౫	,, అ. మ. శ్రీరంగాచార్యులుగారు	౫౮	౫౮	కనగల్లు జి. నల్లగొండ
౪౬	,, పలివెల వెంకట అప్పారావుగారు	౫౮	౫౯	కలకోట
౪౭	,, యన్. యాదవరంగదాసుగారు	౬౦	౬౦	వేములవాడ జాగీరు త॥ సిరిసిల్ల
౪౮	,, అంబటిపూడి వెంకటరత్నంగారు	౬౦	౬౧	చండూరు
౪౯	,, యం. రామజోగారావుగారు బి. ఎ.	౬౧	౬౨	గుల్బర్గ
౫౦	,, ముదిగొండ బ్రహ్మయ్యలింగశాస్త్రి	౬౨	౬౩	కరీమాబాదు జి. వరంగల్
౫౧	,, పుప్పాలూరి నారాయణగారు	౬౩	౬౩	కొండపర్తి. వరంగల్
౫౨	,, పి. బ్రహ్మయ్యగారు	౬౪	౬౪	ప్రధానోపాధ్యాయుడు పెనుబండ
౫౩	,, ఆచి. వెంకటాచార్యులుగారు	౬౫	౬౫	అవునూరుగ్రామం త॥ సిరిసిల్లా
౫౪	,, పులగుమ్మి వెంకటాచార్యులుగారు	౬౬	౬౬	[illegible]

౫౫	,, చకిలం శ్రీనివాసం పుశర్మగారు	౬౬	౬౬	సూర్యాపేట జి. నల్లగొండ
౫౬	,, నమిలికొండ కృష్ణయ్యశాస్త్రిగారు	౬౭	౬౭	వేములవాడ త॥ సిరిసిల్లా
౫౭	,, చిదిరె లక్ష్మణశాస్త్రిగారు	౬౭	౬౮	అందోలు జి. మెదకు
౫౮	,, బెల్లముకొండ విశ్వనాథం పుగారు	౬౮	౬౯	బూర్గుంపాడు (ఆంధ్రవాఙ్మయసేవ
౫౯	,, శ్రీకృష్ణమాచార్యులుగారు	౬౯	౭౦	మోంత్కడు అ. ఆర్యాగారు (సమితి)
౬౦	,, జి. రాధాకిషణం పుగారు	౭౦	౭౧	ఉపాధ్యాయులు కరీంనగరము
౬౧	,, అత్తలూరి విశ్వనాథశాస్త్రిగారు	౭౧	౭౧	వేములవాడ త. సిరిసిల్ల
౬౨	,, సయ్యద్ అలిగారు	౭౨	౭౪	దేవరకొండ
౬౩	,, ఆ. వెంకటనృసింహాచార్యులుగారు	౭౪	౭౫	ఆరుట్ల
౬౪	,, చిక్కుడుగయల నృసింహాచార్యులు	౭౫	౭౬	సంస్థాన్ బండలింగాపురం
౬౫	,, బండ వెంకటరామరెడ్డిగారు [గారు	౭౬	౭౬	కందుకూరు
౬౬	,, చెన్నమరాజు కొండలరావు వెంకటేశ్వరరావుగారు	౭౭	౭౭	కొండుర్గు త. పర్గి జి. మహబూబ్ నగరం
౬౭	,, కొమరవోలు నాగభూషణరావుగారు	౭౮	౭౯	నవ్య. సా. ప. సభ్యులు, ఒంగోలు
౬౮	,, బి. విశ్వనాథముగారు	౭౯	౮౦	శ్రీయుత బి. ఎన్. శర్మ డబల్‌పురం
౬౯	,, పెట్లపల్లి రామారావుగారు	౮౦	౮౧	[హైదరాబదు.

రండవ బగము. ఎటలు.

క్రమ సంఖ్య	పేరు	పుట నుంచి	వరకు	విలాసము
౧	శ్రీమతి యల్లాప్రగడ సీత కుమారిగారు	౮౩	౮౪	హైదరాబద
౨	శ్రీనడంపల్లి జానకమ్మయ్యగారు	౮౪	౮౫	సుల్తానుబజారు హైదరాబద
౩	శ్రీమంత్రిప్రగడ వెంకటేశ్వరరావుగారు	౮౫	౮౮	దేవీదీనుబాగు హైదరాబద
౪	,, రేమిడిచర్ల వెంకటకృష్ణరావుగారు	౮౯	౮౯	రేమిడిచర్ల తా. మధిర
౫	,, అజ్మతుల్లా కవిగారు	౯౦	౯౧	దేవరకొండ
౬	,, చకిలం శ్రీనివాసరావు శర్మగారు	౯౧	౯౧	సూర్యాపేట జి. నల్లగొండ
౭	,, బెల్లముకొండ విశ్వనాథరావుగారు	౯౨	౯౩	బూర్గుంపాడు (ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవా సమితి)
౮	,, ముదిగొండ బ్రహ్మయ్య లింగశాస్త్రిగారు	౯౩	౯౩	కరీమాబాదు గ్రామం జి. వరంగల్
౯	,, చొల్లేటి నృసింహశర్మగారు	౯౪	౯౪	ఖిలెషాపురం జి ఆదిలాబద
౧౦	,, సరిపల్లి విశ్వనాథశాస్త్రిగారు	౯౫	౯౬	నైజాం కళాశాల ఆంధ్రాచార్యులు
౧౧	,, ఆవుల పురుషోత్తమ్ గారు	౯౭	౯౮	నెలకొండపలి తా॥ ఖమ్మంమెట్టు

౧౨	శ్రీ శ్రీనివాసాచార్యులుగారు	౯౮	౯౯	నిజామాబాద ... స్కూలు తెల్గు పండితుడు
౧౩	,, నల్లాతిఘళ్ చక్రవర్తుల రంయ్యాల సింగంచార్యులుగారు	,,	౧౦౦	వరంగల్
౧౪	,, శఠవధాని నేరళ్ల వెంకటాచార్యులుగారు	౧౦౦	౧౦౨	సమసాన్ బండలింగాపురం గ్రా॥ జగిత్యాల తహశీల్ డిచుపల్లి
౧౫	,, చెన్నమరాజు కొండలరావుగారు	౧౦౨	౧౦౩	కొండుర్గు తా॥ పర్గి
౧౬	,, చిదిరె లక్ష్మణ శర్మగారు	౧౦౩	౧౦౪	ఆందోలు తాలుక జి॥ మెదకు
౧౭	,, కొండపర్తి వీరమల్లయ్యగారు	౧౦౪	౧౦౫	వరంగల్
౧౮	,, చగంటి భాస్కరలింగశాస్త్రిగారు	౧౦౫	౧౦౬	వరంగల్
౧౯	,, మల్లిపాం సుందరంజుగారు	౧౦౬	౧౦౭	వరంగల్
౨౦	,, నరహరి గోపాలాచార్యులుగారు	౧౦౭	౧౦౯	తమ్మెర
౨౧	,, కె. యస్. జాషువగారు	౧౦౯	౧౧౦	ఉపాధ్యాయులు మాధ్యమికపాఠశాల సూర్యాపేట జి॥ నల్లగొండ
౨౨	,, భాస్కరబట్ల కృష్ణారావుగారు	౧౧౧	౧౧౧	హైదరాబాద
౨౩	,, కొమరగిరి వెంకటనారాయణరావు	౧౧౨	౧౧౩	వెన్నవరం ॥ మానుకోటవరంగల్
౨౪	,, వెల్దుర్తి మాణిక్యంరావుగారు	౧౧౩	౧౧౪	వెల్దురి తా॥ జి. మెదకు

మద్యనిరోధక గీతావళి



మొదటి భాగము



ప

ద్య

ము

లు

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ వెల్దుర్తి మాణిక్యరావు ♦

మద్యపానము వలదింక వలదు వలదు
అట్టి పనియెన్నడైననుచేయవలదు
డబ్బునష్టము పరువుకెంతేనిలోటు
శక్తిపోవును ఆరోగ్యమంతరించు.

*　　　　*　　　　*

చెట్టురసమంచు
ఫలపుష్ప సవమటంచు
మోసపోకుము ఎన్నటికైనగాని
మేడిపండది పొట్టలోపురుగులుండు.

*　　　　*　　　　*

నీకొరకు నీవారి పొట్టకొరకు
కష్టపడుచుండ కార్చెడి చెమటచుక్క— !
అమ్మా! ఆకలేయంచు నీబిడ్డ
కూటికై కార్చు కన్నీటిచుక్క— !!
అయ్యో! ఎంత గతిపట్టెనంచు
నీభార్యరాల్చెడి అశ్రుబిందు !!!.

ఇట్లు ఈమూడుచుక్కల నొకటిచేసి
తీరుతీరైన పేరులబెట్టినారు
నీదు నెత్తురు నవ్వుచు పీల్చుకొరకు
రాక్షసాధములెందరో ? స్వార్థులగుచు.

♦ పైడిమఱ్ఱి సూర్యనారాయణశాస్త్రి ♦

అన్నా ! యాకలిదీర్చు నెల్లరకురా జాన్నంబో, యేగంజియో,
యెన్నో తెన్నుల పిండివంటకములో యెవ్వేనియుఁ గాయలో;
కొన్నద్దప్పికఁదీర్చుస్వాదుజలమో, గోక్షీరమో, తేనెయో;
యెన్నన్నిగొనుమద్యమేపనికి నంచింతైనయూహించితే.

* * *

కల్లుసారాయి, 'బ్రాందిలిక్కరులువైను
షాంపె'నులురుచివర్ణ వాసనలమూల్య
భేదముల్గల్గి పేదలవిత్తవంతు
లనధికుల దాస్యమున్గొనులజ్జవాపె.

* * *

పితరులుగూర్చియిచ్చిన పవిత్రపుటాస్తి కఱంగిపోయె, సా
మెతకయినన్ బొలంబడుగు మేరయులేకతొరంగె,సద్వ్యధూ
స్థితమగుభూషణావలతుడింగనె, గూటికిరాదు కష్టసం
గతమగు ద్రవ్యమింతయును; గల్లునకయ్యెవినాశమింతయున్.

పైడిమఱ్ఱి సూర్యనారాయణశాస్త్రి

ఎండయు వాననాక బవలెల్లను జెమ్మటలూరగష్టముం
మెండుగఁ జేసి కాంచిన నిమిత్తపుఁగాసులు నాల్గు దాఁచి, యే
తిండియు లేక నీవుసను దెంచిన గంజియునైనఁ గల్గు సం
చెండెడు నాలుబిడ్డలను జేరెదు కైపునఁ దిట్టుఁ గొట్టఁగన్.

* * *

సాటిజనంబు తీవగమి సాగినకై నడిఁగా పురంబులం
మేటిగ ముచ్చటచ్చటలు మేకొననచ్చపు దన్విగాంచ, దా
మాటికిలోన రేగు నభిమానము వెల్తిపడంగనీను, న
బ్బోటికి కృశించు నీ చరితముం బసిపాపలనార్తిఁ గాంచుచున్.

* * *

మానము గుట్టుగాఁగ నిజమందిరముం బడియుండలేక, య
ద్దానిని బూటపెట్టి నిజదారసుతాదుల వీధికీడ్చి, తే
మైననుదారిగ ముంతదిన నన్నము గల్గిన జెట్టునీడయే
న్యూనత! యన్న సున్నలవియుం మఱినీ బ్రదుకేల చెప్పవే.

* * *

ఆగతమైన లేవడిక హర్నిశముం స్మృతితప్ప నష్టనీ
త్రాఁగెడు నాగడంబు, నెఱి దాళగలేక క్షుధాగ్నికీలలం
వేగెడు చిన్ని పాపల పరిపీడనముప్పిరిగొన్న గ్రుంగెడుం
వేగిన దాదియాయబల వేయియుగంబులబుచ్చు కైవడిన్.

నీయిల్లాలుశ్రమించి తెచ్చిన కొలందేదైనక్షుద్బాధనెం
తోయల్లాడునిసుంగునోళ్లనిడి, నీత్రోవల్ప్రతీక్షించు, నీ
వేయాదాయము దేరకున్న దిన నేమీదంచుమర్దింతు; క
ట్టా! యాయుగ్మలయేరిఁగాంచి కనునోయాశ్వాసముఁ దెల్పుమా.

* * *

రాతిరినాల్కపై జననిరాచిన యన్నముగొంతుజారి, క్షు
ద్ఘాతముబిట్టురేప, నిలుపోపక బోరనయెడ్చియెడ్చి, ని
ద్రాతురులై యొరంగ దనయాకలిమ్రింగి వెలందిదీనయై,
చేతపుగోతలఁ గుమిలి, చేడ్పడునశ్రులుజాలువారగఁ.

* * *

నలుపురసాకజాల్పనితనంబును, లావునుగల్గియాలుబి
డ్డలయశనంబుకూర్పగల లాభమునీకడుపైననింపగా
వలవనిమద్యపానమునవమ్ముగసేయుదు, విట్టిసేత వా
రలయసువుల్ సురాకృతిని ద్రావుటకంటెనుకండకష్టుడా.

* * *

సోకులునూనవాశనతక్షుత్పరితృప్తినిఁగాంతురంద్రు; పే
రాఁకలికోర్వలేకప్రసవాంతమునఁ బులిగానకాత్మడిం
భాకబళంబుసేసెయది యారినదక్కసవానిబ్రోచు; మ
ద్యాకులితుండవై యసుర, వ్యాఘ్రిని, మించితితృప్తిఁ హింసలఁ.

క్రుంగిన చిన్ని బొజ్జలును, లోనయియాతురార్ద్రమైనక
న్నుంగవశుష్కగండముల నూల్కొనుకన్నులనీటిచాఱలున్
ముంగలజేరి తల్లిగనిమోములనెత్తి మొగంబుజూచువా
రింగనినీరుగాదెమది, లెదొకొనీకుహృదంతరాళమే.

* * *

నేస్తులగూడిసందడిగ నిబ్బరపుందమనాపలేక స
న్యస్తపరస్మృతుండవయి నాలుకపీకినవానిపై ఖరిన్
హస్తగతార్జితంబుగొని యాసురవిక్రియశాలకేగుచో
పస్తుపరున్ననీయబల, పాపల, మోములెటుస్మరింపవో.

* * *

లొట్టెడుకల్లునాల్కతెగ రోజుచునొక్కటిగుక్కద్రావి, గ్రు
డ్లట్టెను దేలిపోవగ, గళంబుఁగరాంగుళిదువ్వి, పెల్లుబొ
ల్లుటపడంగదగ్గమఱిలొట్టియు, నింకనులొట్టియాని, య
ట్టిట్టులఁదూలుచున్ వదరుచింటికివచ్చెడునిన్నుజూచి, ఛీ.

* * *

గొట్టిరెయూయుచున్ బొరుగుఁగొంపలవారలు 'దారిబోవువా
డ్రిట్టుచుఁదొల్గరే' యొరుల దీకొనినన్ బడద్రోయరెపథిన్
ఎట్టెటులో గృహంబుదరి కేగిననిన్ బసివారుగాంచిలో
దొట్టినభీతిఁబర్వరొకొ దూలదెయాలునిరాశమత్తుడా.

తాగినవారికై పునరసముచితజ్ఞతదక్కి, శరీరవిస్మృతిన్
పాపులదప్పబూనుటయు బాలురగాంతలబాధ పెట్టుటల్
పేవపుగర్జముల్ జలుపనిచ్చబరంగుట, హత్యసేయవెన్
వీవకయుంటగల్గు, సురనిక్కముగొల్పుమహాసురత్వమున్.

* * *

కిలకిలనవ్వుమిన్నకయ, కీడ్పడుచున్ బరిలపించు, నూరకే
వలవలయేడ్చు, వాచరచిపన్నలుగీటు, బయల్ కరంబులన్
గెలకులసాచి దాబుడుకు గీజ్జెడిపోయిన గూలుబొమ్మకై
వడివడి గూలునిల్వ, మధుపానము నాఁబెనుబూతమూనిసన్

* * *

పరమమంత్రి, విభూతి, దిగ్బంధన ప్ర
యుక్తి విడుచుబిశాచి భాగ్యోద్ధృతముగ
బరమతంత్రి సుబోధ, రక్షానిబంధ
నప్రయుక్తినైనవిడదు నరులులోంగ
ఘోరమగుపిశాచి భాగ్యోద్ధృతంబు.

* * *

నమ్మరుత్రాగుబోతుగడు నచ్చినచుట్టములైన, ముఖ్యకా
ర్యమ్ములబాధ్యతల్ నిలుప రాతనిపై నినెరుంగకేనియున్
సమ్మతినెంచ రేపలుకుసాయమునన్ వచియింప, నేరునన్
రమ్మనువారుబొమ్మనెడునాయను వారలునుండు రెందునన్.

పైడిమఱ్ఱి సూర్యనారాయణశాస్త్రి

రోగవశంబునన్ మదిర రోజుగ్రహించెదనన్న సాకులే
లాగణియింపనౌ దెవులు లచ్చనముల్ గురుతించు లెజ్జచే
రోగముకైనమందుగాని రుగ్మతద్రుంపుకొనంగలేకయీ
త్రాగుడురోగమున్ బడి వృధా చెడిపోవగనేలనింద్యతన్.

*　　　*　　　*

మదిరమునల్లమందు గొనమాన్పునురోగమునొప్పినంచునీ
మదిననుకొంటివేని తైవులుమాయునెయొక్కటనైన లోసదా
నదికియయుండుగాదసిన దారయువానిబరిత్యజించి, ప
న్నదమువచింతు బూర్వరుజునెటగు, నబ్బెసముం దెనిల్వగా.

*　　　*　　　*

అశుచివస్తువుల్ గొనరుపేరాకటికి, హా
లాహలంబుగ్రోలరు బట్టుడప్పిగొన్న
కడుపునొప్పికిఁ జురుకులుగంటికిన
బాధదొరగునె వ్యర్థపుభ్రమలుగాక

*　　　*　　　*

కల్లునుబండులొక్కటనెకల్గె గ్రహింపబరంగుగల్లునా
జెల్లదుదుగ్ధమూత్రములు. పెడసుధాదులుబుట్టెనొక్కటన్,
దెల్లముసూవె! మీకవలదేనిని! గొందుపయస్సంధంబులో
యొల్లకత్వేడమూత్రములో యోజనెరుంగవచింపుసోదరా.

వెండుళ్ళులైనచో, గులముపెద్దలునొక్కనితప్పుసేతకై
దండుగగొన్నచో జగతి దక్కియొకండుదివంబు కేగినన్
గుండలకొద్దిమద్యమును గొంతుకబంటిగద్రావి తైతకల్
దండిగద్రొక్కుచుందురు ముదవ్యథలన్ మనుజత్వహీనులై.

*　　　*　　　*

దొరలసవారికచ్చడపు ద్రోవలముంగలబర్వులెత్తి వా
సరముశ్రమించి, పండుగలసందడియాచితపారితోషికో
త్కరముకొలంది మద్యమునుద్రావగ జేతురుమిమ్ము వెన్కముం
దరయకభూరిభాగ్యవశతన్ బరివర్తనదెల్పజాలునె.

*　　　*　　　*

సత్తమకర్మలాంఛనము జందెముగన్నముజుట్టుదాల్చిన
ట్లుత్తమరక్షణాచణము మహోగ్రకృపాణమదోషులుండనో
న్మత్తతబూనినట్లు సమతాపరిపాలనయోగ్యమాతులన్
రిత్తమెఱంగబట్టినటులీ సురదుర్వినియోగమయ్యెడిన్.

*　　　*　　　*

ఎంతయుమేలుగూర్పగల దీసురబెల్లమెమైనగ్రొత్తబా
వెంతలపద్యవస్తువుగ, లేమికిజక్కెరమాడ్కిబోల్చి: ధీ
మంతులువైద్యపుంగవులు మందులనియ్యదిచేర్చుచుందుర
వ్యంతయునేరకేయిటుల నానివినాశముగూర్పనేటికిన్.

♦ కవికొండల వెంకటరావు ♦

కల్లుతాగితే వొళ్ళూగుల్ల యిల్లూగుల్ల
తాగకు సోదరా ! కల్లు

కలికేచాలక పెళ్ళాంఆకలి
మలమలమాడ మర్యాదంట్రా
ఎట్టనికళ్ళతో యింటికిరాగ ?
కల్లుతాగితేవొళ్ళూగుల్ల యిల్లూగుల్ల
తాగకుసోదర ! కల్లు.

*　　　*　　　*

మిఠాయి తెచ్చేవ బాబాఅంటూ
బిలబిల బిడ్డలు వెంటాడింప
కంపునోటితో కసరుటముద్దా ?
కల్లుతాగితేవొళ్ళూగుల్ల యిల్లూగుల్ల
తాగకుసోదర ! కల్లు.

*　　　*　　　*

చిత్తశుద్ధిగా చెమ్మటయోడ్చి
గడియించిన నీపావలడబ్బులు
గవంళ్లపాకలో మోగితెపరువా ?
కల్లుతాగితేవొళ్ళూగుల్ల యిల్లూగుల్ల
తాగకుసోదర ! కల్లు.

మద్యనిరోధక గీతావళి

◆ వింజమూరి శివరామరావు ◆



వలపే తెలియలేని
వెలయాలి పెదవిసం
దులనూగు నిట్టూరు
పులనే వాసిస్తుంది;

*　　　*　　　*

కరుణే యెరుగరాని
కఠినహంతకుని క
న్నుల రేగు ఏరుపుమం
టలనే భాసిస్తుంది;

*　　　*　　　*

ఏపిశాచీభావ
మీమద్యసేవయో!
ఏనిశాచరకృత్య
మీమద్యపానమో!!

*　　　*　　　*

ఇల్లాలిగుండెలో
సుళ్లుపుట్టిస్తుంది;
పసిబాలు బ్రతుకులో
విసముపెట్టిస్తుంది;

ఉత్పల వెంకటరావు

నాడు నేడూ, వాడ
వాడలా, నల్లగా
పొగగ, చీకటిగ, మ
బ్బుగ, క్రమ్ముకుంటోంది;

* * *

ఏరోజు కనికరిం
చునో దీనినాపగా !.
ఏదైవ మవతరిం
చునో దీనిమాపగా !!

♦ ఉత్పల వెంకటరావు ♦

కల్లుసారాయిగంజాయి నల్లమందు
మున్నగుపదార్థములచేత బుద్ధినాశ
నంబుగల్గును ధానసర్వంబు జెడును
గానమత్తుపదార్థముల్ మానవలయు.

ఇల్లుగుల్లగజేసి ఇల్లాలుపిల్లల
తల్లడిల్లగజేయు కల్లుసార
మితిమీరగాద్రావ, మతిదప్పిమానంబు
పోల్లుగావించును కల్లుసార
అన్నదమ్ముల్ప్రేమలంత మొందగజేసి
కలహంబులఁబెంచు కల్లుసార
ప్రాణమానంబుల పరువుశీలంబుల
చెల్లుబెట్టించును కల్లుసార.

*   *   *

మానవునిదేహ ప్రాణముల్ మద్యపాన
వశముచేజెడియపమృత్యు వాతబడును
గానమద్యము విషముసమానమగుట
వెంటనేకల్లుసారాయి వీడుడయ్య.

*   *   *

కాలకూటవిషముసాటి కల్లుసార
కల్మషములకుమూలము కల్లుసార
యెల్లవిధములమానుడీ కల్లుసార
నోసుజనులార! నైజామువాసులార.

గొట్టిపర్తి సుబ్బారావు

విషముచే ప్రాణమొక్కటే వెడలుగాని
మద్యసేవనచే ప్రాణమానశీల
పుణ్యధనములన్నియు వీడిపోవుగాన
భీకరవిషంబుమద్యమే విషముకన్న.

♦ గొట్టిపర్తి సుబ్బారావు ♦
(ఆంధ్రవాఙ్మయసేవాసమితి)

తాగ్రుడు చేవివేకమది తగ్గినుమంతయుబుద్ధిలేక తా
వేగిరపాటునొందు తనవిత్తమునాశమొనర్చుచుండు బా
గోగులనూహసేయకయ కూర్మినిమాంద్యతబుచ్చుకాలమో
హో గుణహీనమైనపనియెప్పుడు సేయకమంచివారికిన్.

*　　　*　　　*

కులముచెడుగా గుణంబుచెడు గోత్రజులెల్లరు బంధుమిత్రులా
పలుకులవిశ్వసింపక అపాత్రుడటంచునుబల్కుచుండ్రు ఛీ
పలువురిలోనవవ్వులకు పాల్పడుటల్ ఘటియించుగావునన్
సలుపకుత్రాగుబోతనెడి జాడ్యపువృత్తిని భారతీయుడా !

త్రాగుడుమత్తెక్కించును
బాగోగుల తెలియనీక బహుపాపములన్
వేగముగా జేయించును
ధీగుణములదివిడచి కీర్తి తేలగవలయున్.

♦ కె. వి. నారాయణరావు ♦

(ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవాసమితి)

త్రాగిమత్తెక్కి యానిషావేగిరమున
నొడలు దెలియక దూలుచునూగుచుండి
రాచవీధులలోన మర్యాదలేక
దిరుగుచుండెడిజనులకు బరువుకలదే?

* * *

ధనమాపోవును మానమా చెడును సద్ధర్మావధుల్ దప్పుమీ
ఘనమానాశనమౌను బుద్ధిచెడు సంఘంబెంతో దూషించు, గ్రిం
దునుమీదున్ సరిజూడకే బరులనెంతో దూలనాడించునిం
కనుమానుండహో! మద్యపానమును విజ్ఞానావకాశంబుకై.

వెనుకముందునులేక ధనమును హరియించు
మద్యపానముదాని మరువుడికను.
నయభయములులేని నైచ్యంబగల్గించు
మద్యపానము దాని మరువుడికను
మంచి చెడ్డలులేక మర్యాదఁ బోఁగొట్టు
మద్యపానము దాని మరువుడికను
జిన్నపెద్దలలోన సిగ్గోసఁగూర్చును
మద్యపానముదాని మరువుడికను

* * *

తుదకు హత్యలజేయించు దోసమనక
జారచోరత్వములకది తార్పుకత్తె
బానిసత్వంబుకైనను బాటుపడును
గాన విడువుడి దానిని గలుషమతులు.

* * *

పాపసంహారణముల్ బావనశరనిధుల్
గల్మషావహామనిఁ గలఁగిపోవఁ
బ్రబలవీరులచేతఁ భావింపఁబడినట్టి
ధర్మప్రదేశంబు దాస్యమంద
మణిరత్న నిధులచే మండితంబైనట్టి
విమలభూమాత దుర్వ్యాధినిఁ బడఁగ
శాస్త్రసిద్ధంబుకాసద్ధర్మ విధులచే
నలరుచుండెడు ధాత్రికలుషమంద

గర్భదారిద్ర్యదాస్యమావిర్భవింప
మత్తువాటి సేవించుటే విత్తనంబు
కాన జనులార మీరు ముందైనగాని
దాని సేవించబోకుడీ ధర్మనిరతి.

♦ జటావల్లభుల సూర్యనారాయణశాస్త్రి ♦
ఉభయభాషాప్రవీణ న్యాయశిరోమణి
(ఆంధ్రవాఙ్మయసేవాసమితి)

కూటికిలేక దేహమును కూలికినై తెగనమ్ముకొంచున
ప్పాటకు దెచ్చుకొన్న యది పొట్టకు బెట్టక కల్లుకొట్టుకే
యేటికిఁ బెట్టెదోరి సుతులింతియునాకటి కేడ్చియేడ్చి యే
యేటికో నూతికో యసువులియ్యగ జూచెదరోరిమిత్రమా !!

*   *   *

మానముఁ హరించు మడిమాన్యములఁ దెగనమ్మజేయుస
న్మానమునుఁ వృథాపఱుచు మంచితనంబును మాయఁజేయున
న్యానకులాభిజాత్యమును న్యూనముగానొనరించుమద్యమ
ద్దానినిమానుమారి యతిదారుణశత్రువదోరిమిత్రమా !

గరిమెడుదోసిడౌనదియెకాలము గడ్వగసోలడౌనునే
మరిమరిత్రాగుచున్నది మానెడుగాబరిణామమొందు దెం
పరివయిమానకున్నది ప్రాపుగఁగుంచము దాటిదాటిఁ తాఁ
బరిమితిమీరిమానమును బ్రాణమునన్ హరియించుమిత్రమా

*　　　*　　　*

పొట్టానిండదుక్కుత్తు పోదుమనకుంబుణ్యంబుచేకూర్పదే
చెట్టల్ మెచ్చరుగట్టదేరికిని వీక్షింపంగరా రేజనుల్
రట్టాతప్పదుమద్యపాయియనుచున్ రాబోవులాభంబులన్
ముట్టంగూడదుమద్యమున్ ధరణలోముమ్మాటికిన్ మిత్రమా.

*　　　*　　　*

ఫలమాసున్నర సౌఖ్యమానభమురా ప్రాప్యంబులానాస్తిరా
కలుముల్ భోగములున్ హుళక్కియగురా కార్యంబుక్షీణించురా
తలపన్ రాదురదానిపేరు నయినందర్శింపరాదానిపై
దలపున్ మానరనాదుమాట వినరాతథ్యమ్మురామిత్రమా.

మద్యనిరోధక గీతావళి

◆ శివరామశాస్త్రి ◆

త్రాగించు తధిమిత తకిటలనాడించు
వాడ వాడలనుఁ బొర్లాడఁ జేయు
పగలు రాతిరి జేయు వావులూడఁ జేయు
తోఁబుట్టువులనుఁ జేదోడు సేయు
కలధనంబుల నెల్ల కులధనంబులతోడ
గోల్పోయి గోడలు గోకఁ జేయు
స్వాతంత్ర్యమునకైన పౌరుషేయమునైన
మానుష మర్యాద మంటగలుపు

* * *

ఒకని రక్తుని జేయు, నొకని రిక్తునిఁ జేయు
నొకని బీనుగుఁ బిరికినొకని జేయు
అంటుసొత్తులదాక సంగళ్ల పాల్జేయు
నారోగ్యమును బుర మార్చివేయు
ఆలుపిల్లల నెల్ల యాలంబు పాడించు
మంచిచెడ్డలు నీట ముంచివేయు
తారతమ్యము దుమ్ము తూరుపెత్తగ జేయు
ప్రాణముల్ వైరుల పాలు చేయు

చేతనయినంతవరకెష్టు చెరుపుజేయు
త్రాగుబోతుతనంబునుఁ దెలుపవలను
మాన్యులగువారి హితమగు మాటవినుఁడు
పుడమిమెల్కొనుఁడో త్రాగుబోతులార

*　　　*　　　*

పరమాత్ముఁడొసగిన పానీయములులేవె?
ముందుగానని త్రాగుబోతులారా
గోవర్గమొసగెను కోష్ణపయఃపా
ముంజేయుఁడో త్రాగుబోతులార
తరుణీమతల్లికాఽధరసుధల్ గనరటే
మొదలుమునిగెదు త్రాగుఁబోతులార
ప్రియమైనహరికథా పీయూషములులేవే
పుడమిగల్గిన త్రాగుబోతులార

*　　　*　　　*

మఱవియునెన్నియో? గలవు దిఙ్మాత్రమిచట
చూపనాయెను మీమేలు చూపుకొఱకు
వరుసతోనింకనో? మత్తువస్తువులను
తీయవలదయ్యయో! భారతీయులారా!!

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ వనం వెంకటనరసింహారావు ♦

భాగ్యవంతంబైన భరతఖండంబున
ప్రజసమూహము మద్యపానముననే
ఆస్తినిగోల్పోయి యన్యులబాకిరి
కలవడ్డవారు భికారులయ్యె
విపరీతత్రాగుడు బీదలకునుగొప్ప
వారికి మర్యాదవన్నె బాపె
అర్థికసౌభాగ్య మంతరించగడంగె
నిమ్నజాతులకు దుర్నీతియొడలె

*　　　*　　　*

దీనిగుర్తించి త్రాగుడు దినదినంబు
వీడువనెంచుడి హైందవబీదసాదలార
ధన్యతగణ్యత లాభపడుట
యెల్లచెకూరు వైభవమేర్పడంగ

ఉదయమాదిగ కష్టమొనరించిబడసిన
ధనములో హెచ్చుగ త్రాగుచుండ
ఉద్యోగముల జీత మొకవంకవ్రియపెట్టి
దర్పంబు కెందరో - త్రాగుచుండ
అప్పునప్పును జేసి యానంద మొదవగ
ధనహీనుడైనను త్రాగుచుండ
కృషిజీవనము నీతికీర్తిగణ్యతరోయ
ధాన్యంబువ్రియపెట్టి త్రాగుచుండ

*　　　*　　　*

సంసారములయందు సారంబులేకున్న
సారాయిత్రాగెదు సరసులార
పూటగంజికి నుప్పుబుట్టింపలేకున్న
సారాయిత్రాగెదు సరసులార
పగలెల్లకష్టించి పావలగణియించి
సారాయి త్రాగెదు సరసులార
వనవాస మొనరించి వంటిపూటభుజించి
సారాయిత్రాగెదు సరసులార

మీధనంబును ప్రతిరోజు మేరమీర
గంజిగణియించి యెందరోకోట్లకొలది
వృద్ధిగావించుకొన్నారు బుద్ధిగలిగి
వారివైభవముల జూడగోరుడయ్య

* * *

మీమూలముననగదా మామిలాదారులు
కోటీశులై నదికొల్లవలేక
సంవత్సరముకన్న సర్కారుపాటల
మించు సంపాదనమేగడంగి
గుత్తుజెంది తిమని గుంజెడుమీసొమ్ము
కాయకష్టము బడిగడుగునదియె
ఉద్యోగ పదవుల నొసగివైభవ
సత్కీర్తులందిన సరసులైరి

* * *

మీకుక్షీణత ప్రతిరోజు మిగులబడక
కూటిగుడ్డకు హీనత గూడగలిగె
నైర్యవృత్తిని మెలగుచు తాగకున్న
భద్రపడుకీర్తి ధనమును భ్రాతృలారా

వనం వెంకటనరసింహారావు

తూమెడు బుదాన్యంతో రూకగడియింప
కష్టమై తిరుగెడు కాలమయ్యె
కష్టించి బడసిన క్రమమైన ధనమును
కఱవునసంసార కర్చుకిడిక
భార్యపిల్లల పోష్యభారంబువిడనాడి
పాడుచీటను జేయబడకసొమ్ము
చేజిక్కియుండిన చెంతనుంచుకొనంగ
సౌఖ్యంబుగూర్చును సమయమునకు.

*　　　*　　　*

త్రాగుబోతుతనంబున ధనప్రియంబు
చేయబూనిన మీజన్మస్థితి గ్రహింప
దుఃఖసూచకవశముగాదోచబడుట
కడుసజపోవుహామైబీద, జనములార.

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ కొండపాక వీరమల్లయ్య ♦

పొట్టకన్నములేక గట్ట బట్టలులేక
కొల్లగొట్టించును కల్లుబొట్టు
ఇండ్ల ముంగిళ్లను బండ్లమాన్యములను
చెల్లుగావించును కల్లుబొట్టు
గొడ్ల గోదలనమ్మ దొడ్ల దోపులనమ్మ
కలతబుట్టించును కల్లుబొట్టు
తండ్రి తాతలనాటి ధనముల బోగొట్టు
గుల్లపరచునుగదా కల్లుబొట్టు

* * *

తల్లిపిల్లల గొట్టించు కల్లుబొట్టు
తల్లిదండ్రుల నెట్టించు కల్లుబొట్టు
కష్టములకెల్ల మూలము కల్లుబొట్టు
గాన కల్లును వీడుడీ కరుణగలిగి.

♦ యస్. రామచంద్రరావు ♦



ఆకలిదప్పి దీరునని యాశజనింపబిరాసనె గియా
భీకర శత్రురూపమగు బీదతనంబిడు మద్యపానముఁ
లోకమునందు సౌఖ్యమని లోగొని పీదలవెంటదొర్లుచుఁ
మూకలుమూకలై పెనగ మోదకరంబె మహోఘమయ్యెడుఁ

*　　　*　　　*

పాలు తేనెయు టెంకాయ ఫలములుండ
తరలధర్మంబ కోసురద్రావగోర
మత్తుగలుగంగ సౌఖ్యంబె మతియుపోవు
దేహదారుఢ్యసంపద దీసిబోవు

*　　　*　　　*

పాతకంబులలో మహాపాతకంబు
కల్లుసారయుద్రావుడు కతనసుమ్మి
నైహికాముష్మిక సుఖంబులమరవెందు
దీనుడై దోచుదుఃఖించు దేజముడిగి
త్రాగుడువలనను దొమ్మియు
త్రాగుడుచెదొంగతనము తామసమబ్బుఁ
త్రాగుడుకూడనిపనియుని
త్రాగెడువారలనుగాంచ దప్పక దెలియుఁ

• చొల్లేటి నృసింహశర్మ. •

పదపడిధూమ్రపానమున ప్రాప్తమగున్ పదమూడుచేటులున్
మొదలుధనంబుపోవుట నపుంసకుడౌటవిదాహమౌటయున్,
వెదకుచుజాతిహీనులనువేడుట, తిక్కుట, సొక్కుటల్ రుచుల్,
వదలుట, కంపువేయుట, కళల్ దొలగించుట, రిమ్మపట్టుటల్,
పెదవులునల్లనై చెడుట, సిద్ధకులొగుట బట్టగాలుటల్,

• శ్రీ ఠంయ్యాల లక్ష్మీనరసింహాచార్యులు •

మతిచెలియించు సజ్జనులమన్ననలన్ తొలగించుసర్వభూ,
హితమునుమాన్చుచుట్టలకు హేయముగన్పడు. సర్వభూతసం,
మతముతొలంగసేయు నభిమానముతగ్గగు నాలుపిల్లలే
గతిజనినన్ దలంచడు సుఖంబగునేమధుసేవనార్థికిన్

* * *

మేధాశక్తియుతగ్గువి,
రోధంబగునిలకుభార్య రోయునుప్రజకున్
బోధాచాతురిసున్నగు
క్రోధముజనియించు కల్లుగొనువారలకున్.

కల్లుసారాయి నిక్కముగద్రావెడువాడు
కాకంబురీతి నొక్కపుడుబలుకు
కోకిలవలెబాడు కొంగసమంబుగా
దాస్యంబుసేయు నత్యంతముగను
కోతిపోతమువలె కుప్పిగంతులువేయు
రాజుమైశాసన రాజిజూపు
దాపునగలవస్తు ధనములడ్గిననిచ్చు
కుంభకర్ణునివలె కూర్కుజెందు

* * *

గాన నిటువంటిగుణములు గలుగుచుండు
నయ్యయోదానివదిలి మ
హాపదంబుగల సనాతనధర్మముల్ గాంచరయ్య
పరమసాదర సోదరీప్రభువులార

* * *

కల్లుద్రావించి రాక్షసులుబృహస్పతి
కొడుకునుజంపిరి గోడుగుడువ
మద్యపానాపేక్షమానని యాదవా
నీకంబుగూలెను పీకయుజెడి
జారులుచోరులాధారమిదేయని
పానంబుచే ధర్మహీనులైరి
వారుణిసేవించి నారీతతులుగాని
కర్మలజేసి దుష్కర్ములైరి,

పురుషులేమిటి స్త్రీలేమిభూతలమున తమనుమోసముజెందిం
చదగినకల్లు సేవనము సేయుచుండుట చేటుమూడు
నయ్యయో వానిమానుడో యయ్యలార

◆ శ్రీ తంయ్యాల సింగరాచార్యులు ◆

నసురాంపిచేత్తను, నన్యాయంబులాలించి
కలనైనబోకుడీ కల్లుద్రావ
సంసారపథముల నన్యసింపగజేయు
సారాయివిడువుడీ సరసులారా
కలిమిలేములనైన గంజాయిదూమమున్
ద్రాగబోకుడు మహోదారులారా
ఆలుబిడ్డలునెల్లరయ్యయో యనియేడ్వ
నమలబోకుడుమీరు నల్లమందు

*　　　*　　　*

కాంతనిందించు కలుద్రావమంతసమున
సుతులురోతురు మిత్రులుచూడరయ్య
బంధుగులపంక్తికెప్పుడు బాయనలయు
మద్యసేవనఫలమిదే మాన్యులారా

తంయ్యాల వెంకటనరిసింహాచార్యులు

సరిగాదుకల్లుతాగుట
పరికించినవారుమిమ్ము పాపులటంచుఁ
దరిజేరనియరుసుమీ
హరిసాక్షిగవిడుతురంచు నాత్మదలంతుఁ

♦ తంయ్యాల వెంకటనరిసింహాచార్యులు ♦

మహినికోటానకోట్లిట్లు మసలుచుండ
కల్లుత్రాగుటధర్మంబుగాగనెంచి
విడువకుండుటనీతియే విబుధులారా
మద్యపానంబువీడుడో మాన్యులారా

*　　　*　　　*

ఒగిరభార్యమైసొత్తు తెగనమ్ముచుండుట
కల్లుదాగినమత్తుగాదెచూడ
నగుచుండనితరులు, నడివీధిబడియుంట
మధుపానమత్తత, మహిమగాదే
ధనశూన్యతనుదొంగ, తసమును, జేయుట
సురపైసియాశచే స్పృక్కగాదే,
ఒకడుబూతులపల్క, పకపకనవ్వుట
సారాయిమత్తతా, కారిగాదే

కానయిటివంటిమద్యసం కలితవృత్తి
సజ్జనవిరోధమపశయ స్సాంద్రమహాహా
నరకలోకావకీర్ణత, నడుచుననుచు
మద్యపానంబువీడుడో మాన్యులారా

*　　　　*　　　　*

ధరచిరకాలమందున సదామదుపానముచేయువారు దు
ర్భరపరితాపమందుచున పారములౌశిశుహత్యదోషసం
కరములనొందినీచపథగామినియై చరియించుగానయీ
సురనుపరిత్యజింపుచును శోభనుబొందుడిమర్త్యసంతతుల్

• ముసపట్ల పట్టాభిరామరావు •

~~~~~~~~~~

కారణములేకనవ్వించు, కంటగించు
వాదులాడించునేడ్పించు పరిభవించు
తరతమవిబేదమడగించు తత్తరించు
మద్యపానమ్ము, జనులారా, మానుడయ్యా
~~~~~~~~~~

పుష్టియుఁ దుష్టిగలగించు భోజ్యవస్తు
వితతిమనకైసృజించె, పృథ్విని విధాత
తత్పదార్థమ్ములనువీడి, త్యాజమైన
మద్యసంసక్తి మీకేల మానుడయ్య

◆ అమరవాది నరిసింహాచార్యులు ◆

పరమమైపుణ్యమై, పావనమైయున్న
ధర్మమాపాడాయె, దరణిలోన
వర్ణాశ్రమాచార వరణీయకర్మలా
మంటిలోగలిసెను మంచిగాను
అన్యోన్యముగ భేద మంకురించెనుకదా
పాపమాయూరంత బరుగులాడె
ఒద్దనుతలిదండ్రి యొప్పలేతప్పాయె
పాడురీతులు లోకపాటులాయె

*　　*　　*

ఇన్నటికిచూడకారణం, మించునైన
నేర్పడియునున్నదాలేద, నేమితోచ
దనుచుమదిగుందగానేల, నార్యులార
కల్లుత్రాగుటమునగాదె కలిగెనింత

కులముబోయినగాని కోర్కెతప్పదుగదా
ధనముబోయినగాని దప్పిబోదు
వయసుబోయినగాని వాంఛలుబోవాయ
పండ్లురాలినగాని ఫలముబోదు
భార్యబోయినగాని పాడాశబోదాయ
తనువుబోయినగాని తనివిబోదు
మతముబోయినగాని మమతముబోదాయె
సిగ్గుబోయినగాని చెడుగుబోదు

*　*　*

ఇన్నిటికిజాడకారణ మిల్లునాలి
నమ్ముకొనినను కల్లుపైయాశబోదు
దేనినభ్యాసవశమున తెచ్చుకొంటి
మట్టిదానిచెదానిని నడచలేమా?

*　*　*

కాలమాచూడగకలి కాలమిదియంచు
భావించిచూడరే, భాగ్యులార?
మనధర్మములనన్ని, మంటిలోగలుపక
నెరవేర్చచూడరే, నిపుణులార?
సాంఘీకధర్మముల్ సాగింపురీతుల
కనిపెట్టిచూడరే, గణ్యులార
ఆటపాటయువేట మాటబిరుసులన్ని
మానగచూడరే మాన్యులార?

కాలమంతయువ్యర్థమై గడచిబోవ
ధర్మవర్తనమెటులొచ్చు ధైర్యులార
స్నానమాడగనుదధిలో, సాగుతడల
నార్పనెంచగగూడునా, యన్నలార.

* * *

వెలయాలివలెనీవు వెలలేనిధనముల
తీసుకయుంటివే, తియ్యకల్ల?
దాసికీతిగమాన, ధనములగొంటివే
తిరుపమెత్తించియు తియ్యకల్ల?
విధవనొందినరీతి వెయ్యేలనాయువుల్
తీసియుంటివిగాదె తియ్యకల్ల?
నభ్యాసమునగూడి నయ్యోపోజాలవే
తిరిగిప్రార్థించెద తియ్యకల్ల?

* * *

తల్లిదండ్రులవిడనాడె, ధర్మమయ్యు
దిమ్మరినినై నవిడవవా? తియ్యకల్ల?
కోర్కెబుట్టెను ధర్మముల్ కొనరిచేయ
తిన్నగానిన్ను వదలుదు తియ్యకల్ల?

నీవేవేటయు నీవేమాట బిరుసున్ నీవేకదా ద్యూతమున్
నీవేదొంగతనమ్ము నేర్పితివిగా, నీవేమహా
జ్ఞానమున్, నీవేధర్మ్మము వీడసత్క్రతువులన్
నీవేవిసర్జింపగా నీవేనీవేయటంచునీవే
యనుచున్, నిసిద్వగా నెంచితిన్.

♦ నెరళ్ల వెంకటాచార్యులు ♦

మననైజాముప్రభుత్వ భారతధరామధ్యప్రదేశంబునన్
ఘనమాంసాసవపానమత్తులయి దుఃఖప్రాప్తదుష్కార్యవ
ర్తనులై సర్వవిధంబులంజెడుచు నార్తస్వాంతులౌచుండగా
గనలేకన్ వారివీరిదాస్యమును చక్కంజేయరాదేలకో

*   *   *

అల్లదుగో కనుంగొనుడు హా యిదియేమిక భారతీయులై
కల్లునుద్రావిమత్తులయి గాసిలబట్టలునూడిపోవగా
చొల్లునుగారుచుండ గడుచుట్టుగకుక్కలు మూతినాకగా
నోళ్లనుమానముల్ వదల యుక్తమెదుర్వ్యసనంబిదేటికో

గాడేపల్లి వీరరాఘవశాస్త్రి

నిత్యముమద్యపానమును నిక్కపుభూతము భారతీయులన్
భృతులజేసిపిచ్చిగరిపింపుచు ధార్మికకర్మమార్గమున్
సత్యవినాశమున్ సలపి, సర్వవిధార్తులబెట్టుచుండెగా
నిత్యజయింపజేయుటకు నేర్పరిమాంత్రికులెందులేరొకో.

♦ గాడేపల్లి వీరరాఘవశాస్త్రి ♦

కల్లుజెడద్రాగివినోరున జొల్లుగార్చి
యొళ్లెఱుంగకనిండ్లముంగిళ్లబడిన
వాడవాడలన వ్వనివారుగలరె
దీనిసుఖమేమి ? యోభారతీయులార

*　　　*　　　*

ఇల్లుజెడునొళ్లుజెడును పెంపెల్లజెడును
మానమడుగంటు లజ్జనుమాటదొలగు
కులమునాదారు నాయువుగుఱుచబాఱు
దయలయంబగు ద్రావుకతనమువలన

ఆలుకూటికిపెను గోలగావించుమిా
పసికూనలనుసాకు వసతిలేక
పసికూనలోతండ్రి పట్టెడన్నముదెచ్చు
ననిదెసల్ జూచెడి యాసలేక
తలిదండ్రిలును కులంబులురోసికాపాడ
నెన్నాళ్లుయిల్లెదురీదలేక
మేలుగోరిన చిరమిత్రులందరుగూడ
పెద్దమూర్ఖంబని దిద్దలేక

* * *

కటికెసంకటమును దాల్పకన్నులార
గనుచుజిక్కినపైసాల గల్లుద్రావి
జోల్లుగార్చుమిారిటి లోళ్లుమఱువ
దిక్కుమిాకెవ్వరో కనుల్ దెరవుడయ్యా

* * *

ఉద్యోగమువిడిపింతువు
సద్యస్సుఖములకు నాత్మసన్యాసంబె!
యాద్యంతమిడుదువ హాహా
మద్యమ? నీయందిదెంత? మహిమసుమె ఛీఛీ!!

పెన్న రంగాచార్యులు

♦ వి. వి. గోపాలపేట రామచంద్రకవి ♦

నీతిదొలగించు సత్యమునిలుపనీదు
దల్లిదండ్రులపైన నిందలుఘటించు
నాత్మనెల్లనుజెరచు ఘనాపయశము
మహినిజెకూర్చువిడు ? డయ్యమద్య సేవ

♦ పెన్నరంగాచార్యులు ♦

యోగ్యత దెల్య లేకను ప్రయోజకులైతిమటంచు మెట్టినా
రాగ్యముబూని దాచినమి రాశిని దాదినకుండ నేమినీ
భాగ్యమటంచునోడుచున భాగ్యులునై దిరుగాడుచుండి దా
ర్భాగ్యులుగొందరైరి మధుపానవశంబున భూతలంబునన్.

* * *

శీలముదక్క బోదుగుణ శీలుడునైనను నెల్ల వారిలో
పేలవసృష్టిజూడనగు బెద్దతనంబది పవ్వకె గదన్
మాలిమిలేనివట్టికొర మాలిన వానిగ నెంతుర్లోకు లే
కాలముసందుమద్యమును గైకొని ద్రావగజూడ దిద్ధరన్.

వినయమురూపుమాయునుప్రవీణతదగ్గునుజ్ఞానమేగునె
మ్మనమునశాంతిసున్నయగు బ్రాంతినిమీరుమరెంత వారిమ
న్ననగననోపడేక్రియమ-నంబున నొల్లడుగానమద్యసే
వనమనునట్టికార్యమును-గంటగ జేయుట భావ్యమెంతయున్.

*　　　*　　　*

మొదలుధనంబుబోవుటయు మొత్తమువీడదరిద్రపాటయున్
యెదచెదలంటినట్లంగుట నేర్పడుదిక్కుటరిమ్మపట్టుటల్
కదలగలేకసోలుటయు కాయముమారుటకాంతితగ్గుటల్
తుదకునుబ్రాణిపోవుటయు దూగునునీమధుసేవనంబునన్.

♦ చకిలం శ్రీనివాసరాయశర్మ ♦

మద్యపానంబు లోకైకమారణంబు
విత్తములునాశనము జేయు వేనవేలు
ఆంద్రసోదరులందరిన్ యమితదుఃఖ
వార్ధిలోముంచినదియిదె వాస్తవంబు.

*　　　*　　　*

మననిజాంధ్రమాతకు మమతతోడ
జననమొందినఫలమేమి ? మనుటతప్ప
మద్యమునుద్రావి యొడలెల్లమరచియుండి
నీచకార్యముల్ జేయుచు నింద్యుడవయి.

ఇ. రాజయ్యగారు

జాతిమతభేదములులేక జనులుమద్య
పాననిరతులై పరుసయు వావిలేక
నింద్యులై -నీతిబాహ్యులై - నెగడిరయ్యొ
సోదరా! మానుమికనీకుశుభముకూరు.

◆ ఇ. రాజయ్య ◆

ఆత్మగౌరవమెంతయు నరయకుండు
పరులదూషించుబుద్ధి విభ్రమణకతన
దేహపాటవమునుబాయు దెలివితప్పి
మద్యపానమ్ముజేసెడు మానవుండు.

* * *

మత్తపదార్థసేవనముమానగ జాలనిమానవాదముల్
విత్తమునెల్లబోవిడిచి విస్మృతిజెందిన చిత్తవృత్తితో
రిత్తగగాలముంగడిపి రేయిబవళ్లునువీధులందును
న్మత్తులమాదిరిందిరిగి మానవిహీనతనుందురెంతయున్.

* * *

కాయకష్టంబుబవలెల్ల గడకజేసి
కూలినార్జించితెచ్చెడు కూలివాండ్రు
మద్యపానాదికములందు మగ్నులగుచు
దారపుత్రులశ్రేయంబు దపలకుండ్రు.

తెలివినున్న జేసి దేహపొంకము బాపి
చిత్త శాంతిసతము జెఱచి. కల్లు
మత్తయందుజనుల మఱపించిసర్వంబు
నాశమొందజేయునను దినంబు.

♦ విశ్వనాథశాస్త్రి ♦

పుట్టితి బ్రాహ్మవంశమున పుక్కిలిపట్టితి వేదరాశిచే
పట్టితిరంభవంటిసతి పాపముపండెనతప్పత్రాగనీ
చుట్టములెల్లరోయ గళసూత్రముగట్టిన నాతియేడ్వనే
దిట్టగ! పుత్త్రివెర్పడెదె? తియ్యనివంశముమచ్చమాసెరా!
ఏలర! రాచబిడ్డవిటులేలర మీసముద్రిప్పుకొంచుబో
గాలమువచ్చెగా యొడలుగానని త్రాగుడులబ్బె నేడువా
చాలతమించెక్షాత్త్రమది సంతకుబోయె పురోహితుల్ గనన్
బోలరుఘూర్తపొమ్మనుచు బుత్త్రివెలార్చెను వారమాతదాన్
కోమటిబిడ్డగావో! సురకోటికినీవుల మ్రాకునీమతం
డ్రిమ్మిరజూడగాండ్రకిటులేవికవై సురత్రాగియంగడుల్
ధామముజేరరావరయ ధర్మముదప్పినపోకిరాడయం
చాముదనంధకూపమున నాచెనుకై దిగతికృదీర్పగన్.

కె. ఎస్. జాషువ

♦ కె. యస్. జాషువ ♦

పులియొక్కదొడ్డిలో పలుప్రవేశించిన
పసులమాత్రమె జంపి పారిపోవు
ప్లేగురోగంబొక్క పేటలో జొచ్చిన
నరులమాత్రమె జంపి మరలపోవు
మిడుతలగుంపొక్క యడవిప్రవేశింప
పైరులమాత్రమే పాడుచేయు
దొంగిడికాడొక్క కాపురంబును జేర
నరయచరాస్తినె యపహరించు

✳ ✳ ✳

గానిమద్యమె వ్యాపిలో నైన జేర
పసుల పైరులనన్నిటి పాడుజేసి
స్థిరచరాస్తులనన్నిటి ధరహరించి
నరులజంపించితుదిమద్యపానిజంపు

♦ భట్టు వెంకటరామయ్య ♦

క్షితిమద్యపానమెవనికి
హితవెపటికిలేదునుమ్మి
యిలచకనిముసక,

మతిమంతులు నిదిదెలసియు
సతతముత్యజయించువారు
సరసులుసుమీ!

♦ సి. కె. వెంకటేశ్వరరావు ♦

దినదినముకల్లు దుకణంబు తెరువనీకు
గతియెలేదంచుదిరుగుదువు గడ్డికైన
బనికిరావికనెట్టుల బాగుపడెదో!
తెలుపుమాయన్న నీకింత తెలివియున్న

*　　　*　　　*

ఇహపరములందు గీడుగల్పించుకల్లు
కల్లమాటలుబల్కించు గవ్వలేక
బిచ్చమెత్తంగజేయును పెంపుదూలు
కలహములపుంత యీమేటికల్లుముంత

♦ యస్. మహబూబ్ ఆలి ♦

సురలుగ్రోలిరి ఈ సురగా మిగులగా జోద్యంబు మేమెంతమా
తరమా! దీనివిసర్జనంబు మునుమాతాతల్ మొదల్ గాగనీ,
సురసేవించిరి దీనినిష్ఫలముగాజూడంవిసర్జింపరే,
మరిమాదేహముడస్సినన్ శక్తిమనువేమాపుగాయటంచందు రే.

అన్న వస్త్రవిహీనులాత్మజులై యుండ
సురనుగ్రోలెదవని సుదతితిట్టు,
పతులుమద్యపమాన పరితురుమిముగాంచి
కూడదికల్లనియాడుసుతులు
తాగుబోతయిదండ్రి తన్నులదినుచుండ
వ్యసనమైకడుదిగుల్పడుకోమాళ్లు
కులము పేరును బెంపుదూలగ జేసెను మద్యపాను
డీతండని పలుము వారు

*　　　*　　　*

చెడుగుకంపని సభలోన జేరనీక
పలువతులువాయటంచును బలుకుచుంద్రు
గల్లుచేటునదమకిట్లుగల్గుపాట్లు
జూచిచూచియుపీడరే సురనుజనులు.

*　　　*　　　*

భూములిండ్లనుదెగనమ్మి పొలతిపైని
పుస్తెదప్పమరేవస్తువులునులేమి
దేశదిమ్మరులై యుండు దీనులార
వలదువలదయ్యా మద్యపువాంఛమీకు

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ ఉమాపతి లక్ష్మీరాజశర్మ ♦

హృదయముచంచలమ్మగుచు హీనసుఖమ్ములుదూరమౌనుసం
పదలెడశాసిరోవ్రునువిపచ్చ్యయముల్ వెనుకొంటజేరసం
త్పదవులజేరనీకబహుబాధల నొందగజేయుగాననీ
మదిరముగోరిలబోకు దక్షిణానయుతుల్ నునభారతాత్మజుల్.

* * *

తనుదార్ఢ్యమ్ము నశింపచేసి సుభగత్వమ్మెల్ల గోల్పోయి
దుర్జనసంసర్గముగూర్చి సాధుజనతాసాంగత్యముం బాసియ
ల్లనసంపాదితవిత్త సంచయములెల్లన్ దూరముం జేసికా
సునకేనీగౌరగానివానినొసరించున్ మద్యపానక్రియల్

* * *

కుడువన్ బువ్వయులేక నాత్మశిశువుల్ క్షోభింపలెక్కింపరా
క్కుడులేకున్ననుమానరక్షకొరకై కోకేనియున్ లేకపే
రిడుముల్ గాంచెడునాత్మదారకయి నెన్డేమేనియుంజింతసే
యడుమద్యప్రియమానవుండు పశుసామ్యంబన్న నేదోసమా.

* * *

ఆరయమద్యపానాసక్తులనుజేరు,
దురితసంచయములద్భుతములగుచు
రహినెన్డుదుష్టసురాపానదుర్మత్తు
లగువారిహారిద్ర్యమంటదలచు

ఉమాపతి లక్ష్మీరాజశర్మ

మదిరపానాసక్తమానవాధములకు
రోగవితతులుజాల రోతగూర్చు
బరగహాలాపాన బద్ధమానసులకు
శాశ్వతచిత్త చాంచల్యమబ్బు

* * *

ఇట్టులేయాత్మజీవిత మెల్లనాశ
మొదవనాది మకారణమిదిదలంప
ధీరగుణులార యో భారతీయులార
మాన్పదలపూనుడయ్య యీమద్యసేవ

◆ శ్రీపతి త్రింబ్యకరావు ◆

ఉప్పొంగగరమునిం కొకమింతమాకంచు,
తప్పత్రాగెడుగట్టి తాతలార,
కనులెఱ్ఱవారగ ఘనసాక్కి-సోలుచు
నాలుబిడ్డలగొట్టు అన్నలార
త్రాగుడుఋణముతీర్పగలేమి కలయాస్తి
గంగలోకలుపు నిష్కుటులార
నీతిగౌరవములెం తేబూదెపాల్సేసి
వీదులబడునవివేకులార

చిన్నతనమాదిబిడ్డల కిన్నినీళ్ల
ముంతలందింపగడుకా పురుషులార,
యింకనైననుకలుదాగ్రివు టెంతయేని
హీనకృత్యమ్మటంచు మీరెరుగుడయ్య

*　　　　*　　　　*

కీరితిమాట కేమి, పరికింపధనవ్యయమైన నేమి, సం
సారపుభాధ కేమి, ఋణసంగతి కేమి, సుఖంబడంచి శా
రీరమునొంచిగుండియల వ్రీలిచిపీన్గులగానొనర్చు ని
స్సారపుగల్లుదాగ్రివ, జనసంచయమా? ఫలమేమిచెప్పుమా!

♦ నెల్లుట్ల రామకృష్ణారావు ♦

గుటకలొధనంబునంత తాగ్రిగుటకుదార్చి
తనివిదీరక నిదురించి ధర్మపత్ని
కంఠ భాగమ్మునందున కరముజొన్పి
మఱలుచున్నావు యదియేమి? మద్యపాయి

*　　　　*　　　　*

కరమునందున యొక చిల్లిగవ్వలేక
పోయినను, మద్యమునకు కట్టిన పుస్తె[?]ంపి
ముడుపు చెల్లింపవలెనను ముచ్చటైన
దండధరుపాలు బడుదన్న తలపుగోనవా!

నెల్లుట్ల రామకృష్ణారావు

మొన్ననె పెండ్లినాడితివి
ముందరమూడు దినాలుకావు యం
తన్నొక పానశాలకును,
దంబునవోయితి వెన్నినాళ్లయా,
తెన్నున పొద్దుబుచ్చెదవు
తెల్పుము సోదర నేటి కైననీ
సన్నదనంపు చేతులకు
స్వస్తిబలింపుము ప్రస్తుతించుదన్.

* * *

మత్తునెక్కించిపై దాని నెత్తికెక్కి
తక్కుతైతక్కలాడించు తాగుతనము
దగిలియుండిన నీవింక మిగులలేవు
వదలివేయుము నైశంబ కదలిరమ్ము
పవలురేయియనక దేని గవచముగను
తొడగికొనినీవు, యుండాక తూలినావో
ఆగమ్మత్తుల, మద్యపానంబువదలి
కదలిరావయ్య! నిన్ననే గౌగలింతు.

• వల్లాని చక్రవర్తుల ప్రతాపం రాఘవాచార్యులు •

సిరియుదొలంగ భార్యయు విశేషమనఃపరితాపమొంద సు
స్థిరతర గౌరవంబునకు చేటుగలుంగగ కన్నవారికిన్
చిరచిరబుట్టరేబవలు చిందులుద్రొక్కుచు తప్పత్రాగి మై
మరచెడి త్రాగుబోతులను మానకబ్రోవ దలంపు శ్రీహరీ

* * *

సోదర త్రాగబోకుమిక సుంతయుదాన ఫలంబులేదు ని
న్నాదరణంబు సేయరొరు లార్యులు మెచ్చరు వేనవేలు సం
పాదనగాని దుల్లయగు ప్రాణముకెప్పుడు హాయియుండదీ
సాధనమెల్ల మెల్లమనసార త్యజించుట కభ్యసింపుడీ!

* * *

కైపెక్కఁ ద్రాగినీ కాయంబుమరచి పె
న్నురకగా పైబట్టయూటిపడవె
పరదారలన్న పాపంబన్న భయమింత
మదిలేకసుదతుల నెదురుకొనవె
జన్నవర్ణాశ్రమ కర్మంబులకు త్రావు
దొరకనీకంతట దిరుగఁజారవె
పదిమందిజూచినిన్ పరిహాసింతురటన్న
అభిమాన ధనమునీ వరయగలవె

♦ వాసికర్ల రంగయ్య ♦

కుక్కరీతిగ మొఱగించు । కోతిపగది
గంతులేయించ గల శక్తి । గలిగినట్టి
కల్లు సారాయి దేవతా । గర్వమణచ
బూనుకొనుడయ్య భారత । పుత్రులార

♦ డాక్టర్ వి. గోపాల్ రావు ♦

ధరను మానవధర్మముల్ జరుపలేక
సురకు దాస్యంబు సల్పు దుశ్చరిత మెరిగి
మనుజ వరులార, స్థిరశాంతిగ నదలంచి
మద్యపానంబు మొదలంట మానరయ్య

♦ నల్లాని చక్రవర్తి వెంకటాచార్యులు ♦

రతసత్య వ్రతాచరణ దీక్షాపర
తంత్రులౌ వీరులే ధన్యసుతులు
సమరప్రాణాపాయ సమయమందున నవ్వి
ప్రాణంబులర్పించరే పడతి సుతులు

ప్రభుభక్తి కొరకయి ప్రాణములర్పింప
జూచెద రెప్పుడే సుదతిసుతులు
కరధృత ఖడ్గసంకాశంబుచే శతృ
యోధుల నొంతురే యువతి సుతులు

*   *   *

అట్టి భారత పుత్ర్రులహా దురంత
మద్యపానంబు మరగియ మానుషులయి
క్లైవ్య కూతల గూయుట సైపగలమె
తెలివి గనుడింక ఓ భారతీయులార !

*   *   *

అతినీచాత్ములు మద్యపానపు సముద్యత్క్రోధమూలాన సం
తత దుర్మార్గ పథానువర్తులయి బాధల్ జెంద సన్మార్గు లీ
క్షితి నీ కేంద్రము నిల్పినారు గనుకన్ శీఘ్రంబుగా దీని నే
గతి నుత్తీర్ణత జేతువో అదియ నీ కార్యంబెయా సోదరా !

♦ చందా లింగయ్య గుప్త ♦ •

తప్పులు బలికించు తాండవ మాడించు
దారిద్ర్య మిప్పించు ధరనుసార
క్షేత్రంబు లమ్మించు స్తోత్రంబు జేయించు
పాత్రచేతికినిచ్చు పరగసార
ఆలితో దిట్టించు మాలతో నెట్టించు
కూలితో కొట్టించు కొంటెసార

యస్. రామచంద్ర కవి

మిక్కుటంబుగ ద్రావ కక్కింసాక్కించుచు
మెక్కెక్కి యేడ్పించు వెధవసార
యిట్టి సారను సేవించు వేత్తలార
వేరెపానంబు జగతిలో వెలయలేదె?
మానుడోయయ్యలార నా మాటవినుడు
వాసుజనులార! నైజాము వాసులార!!

• యస్. రామచంద్రి కవి •

అఖిల సంపదలెల్ల నడుగంటనిచ్చుట
మద్యపానము జేయు మహిమగాదె?
కట్టు గుడ్డలు లేమి కడుపు కన్నము లేమి
మద్యపానముఁజేయు మహిమగాదె?
దార పుత్రాదులు దరిలేక నేడ్చుట
మద్యపానముఁజేయు మహిమగాదె?
ఇల్లు జాగలు సొమ్ములెల్ల గోల్పోవుట
మద్యపానము జేయు మహిమగాదె?

* * *

అరరె యీ నీచ వస్తువు నంటకుండ
యుండు కాలముచే కూరకుండె మీకు

ఇంక యెన్నఁడు సుజ్ఞాన మంకురించు
చేటు కాలము మీయందుఁ జేరియుంట

*　　　　*　　　　*

మానప్రాణముల్ హరియించు మృత్యువిదియె
భార్య పిల్లల దిగమ్రింగు పాతకిదియె
పశుధనంబులమసిఁ జేయు పాపి యిదియె
ఏల విడఁజాలకుంటిరో యన్నలారా?

♦ కొండపాక వీరమల్లయ్య ♦

కల్లుకొట్టునందు కదలక మెదలక
మత్తుచేత పడియు మానములను
వీడి తెల్లవారి విసుగుజెందడుగదా
ప్రాణభీతి లేక త్రాగుబోతు!

♦ కే. రామభద్రమ్‌రాజు ♦

కులసతియింటదిట్టినను కూటికి బట్టకు లేకయుండినన్
బలగము బుద్ధిజెప్పినను బ్రాహ్మణభక్తులు నిందజేసినన్
పలువ యిదేమి మానుమని పండితులెల్లరు నొక్కిపల్కినన్
కలియుగ నాశనీ సురను కట్టా! యదేటికి మానకుందురో?

కానగలేరో చెడ్డయని కన్నులు గుడ్డియై గాంచ వారికిక్
మానసమందుసుంత నవమానమటంచు నెరుంగ రోక్కొనీ
పానము మానుమంచునిల ప్రాజ్ఞులు జెప్పవినంగరాదోనీ
హీనపు త్రాగుడన్నధర నెందుకుజత్తురో? మూర్ఖమానవుల్

♦ పర్వతం బ్రహ్మయ్య ♦

గృహామునకు బోవ కోపించు గృహిణినీదు
కన్నబిడ్డలె గౌరవము సున్న జేయు
పిన్న పెద్దలు రోయగా ప్రియమువీడి
సోదరా మద్యమును మాన వాదమేల?

*   *   *

సభలలోపల చీవాట్లు సంభవించు
వాడగూడదు మద్యము స్వీడవలెను
తగదు తగదంచు పెద్దలు బుద్ధిచెప్ప
సోదరా మద్యమును మాన వాదమేల ?

*   *   *

మూడు పదినాళ్లు కష్టించి వాడకుండ
కూడబెట్టిన వేతనము కూర్మిబడసి

మద్యనిరోధక గీతావళి

మద్యమున కీటుల వెచ్చించ మాన్యమయ్యా
సోదరా దీని మానుమిక వాదమేల

♦ కే. సాంబసిద్దయ్య ♦

త్రాగిననీ శరీరమున
దార్ఢ్యత పోవును శక్తిశూన్యమౌ
రోగములెల్ల జుట్టుకొను
రోతురునిన్ గని యెల్లవారలున్
బాగుగ సౌఖ్యముల్ వడయు
భ్రాంతియెనీ మదినాటి యున్నచో
త్రాగుడు మానుమా విడప
తప్పదు సౌఖ్యము నీకు సోదరా

*　　　*　　　*

శాంతమునున్న జేయునవి
శాలయశంబును మాయజేయువే
దాంతవిచార మందునను
ధర్మ పరివర్తన యందు నీతి సి

మోటుపల్లి కృష్ణమాచార్యులు

ధ్వాంతములందు నీమనము
        దాలిమి తోడుత నిల్వ నీక న
శ్రాంతముదుఃఖముల్ గొలుపు
        త్రాగుడు మానుము నీవు సోదరా

* * *

పిల్లలు కూటి కేడువగ
        ప్రేయసి ఖేదము జెందుచుండనీ
ఇల్లును గుల్లజేసుకొని
        ఏమని నీమది నెంచుచుండియా
కల్లును ద్రాగ బోయెదవు
        కాంచవు క్రిందునుమీదు నేనియున్
పిల్లల రోదనన్ వినగ
        ప్రేమజనింపదె నీకు? సోదరా

మోటుపల్లి కృష్ణమాచార్యులు

వేదవిరుద్ధంబు ఖేదమూలంబును
        కయ్యంబునకు తానుకన్నతల్లి
ఘనకీర్తి నిలమాపు ధనమును బోగొట్టు
        ముఖమున తేజంబు ముఁడ బాపు

మద్యనిరోధక గీతావళి

కులకాంతరోయు ముక్కున కోపముదయించు
బలము నానాటికి తొలగిపోవు
చదివినచదువు దుశ్చర్యానుకూలమౌ
దుష్టసాంగత్యంబు దొరుకునెపుడు

* * *

వావివరసలజెడగొట్టి పాపకూప
ఘోరగాఢాంధమునబడ గూలద్రోయు
మద్యపానంబుమానుడో మాన్యులార
సారమూలేదు యిహాపర సౌఖ్యనాశి
దానదారిద్ర్యదేవత తారసిల్లు

• సి. హెచ్. నారసింహ్మారెడ్డి •

పెద్దచిన్నలమర్యాద పెడకుద్రిప్పు
పరుషవాక్యములనోట బలుకజేయు
సంతకంతకునమిత వ్యయంబువలన
కల్లుసారాయి యిల్లునుగుల్ల సేయు

ఒకరు

రంగూను రౌడియై రమణిగోల్పోయిన
శంకరరావును జంపెనేది
సైరంధ్రి మోహించి చచ్చిన కీచకు
మరణంబునకు నెద్ది మార్గదర్శి
గవైత్వనచేత గడియనుండకనీక
శ్రీమంతు నీచుగా జేయునెద్ది
కన్నపిల్లలజూచి కన్నీరుగారంగ
యింటినిల్లాలునేడ్పించునెద్ది

* * *

యట్టిమద్యంబు సేవించి యాయువంత
వ్యర్థముగ జేసి యర్థసంపదల బాసి
దుఃఖభాజనులై మీరు దోషములకు
పాలుగాకుండుడయ్యయో భ్రాతలార !

• జి. వెంకయ్య •

పదపడి మద్యపానమ్ము వలన మనకు
పదునైదు చేటులు పరగగలుగు

మొదలుధనంబునూ మొగతనంబునుబోయి
మానంబుప్రాణంబు మఱియుచెడును
దాహంబు హెచ్చయ్యె దేహంబుపిచ్చయ్యె
ద్రోహంబుబుట్టు నుద్రేక మెచ్చు
మన్ననల్ కన్నుల మరిచూపుతచ్చగు
కన్నతలిదండ్రులు గానరారు

* * *

గురువుదైవంబు పెద్దలగుర్తుమర్చి
నిత్యకాయంబు కర్మల నియముదప్పి
జన్మసాఫల్య మార్గంబు జేరకుండు
గాన! ఈ పాపిమద్యంబు మానుడయ్య

♦ ఆ. మ. శ్రీరంగాచార్యులు ♦

ఇల్లునుగుల్లఁజేయు బలమేమియునుంచదు, కీర్తి, గౌరతల్
చెల్లు, సుఖంబునున్న, సభ జేరగనివ్వదు రక్తమాంసముల్
కుళ్లగజేయు నీచమతి క్రూరముకూడదు కూడదయ్య ఛీ
కల్లునుదావ్రబోకు మదికాదమృతంబు విషంబుసోదరా!

♦ పలివెల వేంకట అప్పారావు ♦

తెగత్రాగినడివీధి జగడంబులాడుచు
పరువునుగోల్పోవ భావ్యమయ్య
త్రాగి దేహస్మృతి దప్పిపొర్లాడుచు
పలువురు-ఛీయన బడుదురయ్య
అధికముగనుత్రాగి యటునిటుసోలుచు
తిరుగవస్త్రముపీడ తెలియరయ్య
కులగౌరవము బాసి పలునిందలను మోసి
చెడుసహవాసంబు జేతురయ్య

* * *

ఔర! మర్యాదయా యిది యన్నలార!
శౌర్యధనులార! సద్గుణధుర్యులార!
భవ్యగుణులార! భారతభ్రాతలార!
నీచమధు సేవమానుడి నేస్తులార!

* * *

మానగదరయ్య యీమధు పానమింక
అనుభవించినపాట్లను మనసుకరుగ
బోధగావించి యీత్రాగుబోతువృత్తి
మానయత్నింపుడీదయ మాన్యులార!

♦ యన్. యాదవ రంగదాసు ♦

మెచ్చరుసజ్జనాళినిను మేదినిలోనదురాత్ముడంచుబల్
కుచ్ఛితకార్యముల్ సలుపుక్రూరుడవంచును మాటిమాటికిన్
అచ్చెరువొందుచుండెదరు యాప్తులుగూడదటంచు దెల్పినన్
తచ్చుడనీవు మద్యమును దూరముజేయవదేమి చిత్రమో?

♦ అంబటిపూడి వేంకటరత్నం ♦

కడుపేనిండని కష్టజీవనములన్
గాసిల్లినీపిల్లలే
డ్చెడి ఘోరార్తనినాదమెవ్వనికి గుం
డెల్ వ్రక్కలంజేయదో
చెడుగా! చాలదె పాపమింతటికి చే
సేతన్ సురం ద్రావి తూ
గెడు మైమత్తున జావమోదెదవు సి
గ్గలేదో నిర్భాగ్యుడా!

* * *

నెత్తురుపీల్చి సత్తువను
నిర్మథనంబొనరించు కల్లు ముం

అంబటిపూడి వేంకటరత్నం

తెత్తి గుటుక్కునక గుటక
లేయుచు తాగ్రి వెదవోరిమూఢ ! సా
క్కుత్తును, సోతితూలి తెగ
నేతువు హంతక ! ఆలుబిడ్డలక
మొత్తుకొనంగ నీమనసు
మోటుకటారిగదా నరాధమా !

*　　*　　*

పర దేశంబులలో పవిత్రమని సం
భావింతురో ఏమొ, ఈ
భరతక్షోణిని ఘోరపాతకముగా
భావించిరద్దాని, సో
దర ! నీవయ్యదిగోగ్రిల దొంగనయి శు
ద్ధక్షేమమగా జీవిక
పరిభూతంబొనరింప రెంటజెడు వగ్రి
భగ్రిష్టుండవే యూటకుక

♦ మేదేపల్లి రామజోగారావు బి. ఏ. ♦

కష్టపడి చెమటూడ్చికూర్చిన
శిష్టద్రవ్యము కల్లుకొరకై
నష్టపఱచిన నేమిమిగిలెను
స్పష్టపరవుము సోదరా !

అలవితప్పెను దేహదార్ఢ్యము
తెలివితేటలు శూన్యమయ్యెను
కలహమందరితోడ హెచ్చెను
మాను మద్యము సోదరా!

* * *

యిల్లువాకిలి చెల్లిపోయెను
నల్లపుస్తెయు మిగిలిపోయెను
పిల్లలాకట మాడుచుండిరి
కల్లుమానవ ? సోదరా !

* * *

యిల్లుగుల్లయె
కల్లబ్రతుకయె
నెల్ల సున్నయిపోయినను యీ
కల్లుపీడవ ? సోదరా !

♦ ముదిగొండ బ్రహ్మయ్య లింగశాస్త్రి ♦

పరమపతివ్రత భాజనులైనట్టి
యువతీలలామల చావుగోరు

♦ కొండపాక వీరమల్లయ్య ♦

తాగిన చెడు నీ దేహము
రోగము లెన్నెన్నొ గలుగు రోతురు సుజనుల్
భోగములను బడదలచిన
త్రాగుడు మానంగవలయు తడయక సుమతీ

*　　*　　*

కోరకు కల్లును సారను
చేరకు మీ మద్యపాయి చెంతకు ప్రీతిన్
దూరకు గౌడుల కొంపల
కారగ్గిలో బడినయట్లు గదరా సుమతీ

♦ పి. బ్రహ్మయ్య ♦

కల్లు సారాయి గంజాయి, కయిపుచేత
స్మృతిలోనుండక చెడుగునే మేలటంచు
పాప కార్యాలలోనవ్రి పథము డగును
గాన వీనిని మానంగ గడగుడయ్యా

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ పుల్లగుమ్మి వేంకటాచార్యులు ♦

కలుత్రాగిన వారికిభూ
వలయములో మాన మతులు బలములు నీతుల్
కుల శీల యశము లబ్బవు
తలపకు డిక మీరు సురనుద్రాగుటనుమ్మా

♦ చకిలం శ్రీనివాసరావు శర్మ ♦

మనరాష్ట్రమందున మద్యపానముచేత దారిద్ర్యదేవత తాండవించె
మనరాష్ట్రమందునమద్యపానముచేత మతజాతిభేదముల్ మంటగలసె
మనరాష్ట్రమందున మద్యపానముచేత సత్యంబు నీతియు సమసిపోయె
మనరాష్ట్రమందున మద్యపానముచేత భోగంబులెడబాసి పోయెనేడు

*　　*　　*

ఇట్టి హేయమౌ జీవనంబేల ! యాంధ్ర
మాత కడుపున చెఱబుట్టి మనుచునుంటి
వయ్యా ! సోదరా ! ఇకనైన వగపుమాని
భావియభ్యున్నతకు పాటు బడుట మేలు

♦ నమిలికొండ కృష్ణయ్యశాస్త్రి ♦

మద్యపానము జేయుమనుజుని గుణములు
వర్ణింతునేనిపుడు వరుసగాను
అంజనేయుని పోల్కి యరచి గంతులు వేసి
కుంభకర్ణునిరీతి గురుక బెట్టు
కొన్ని పలుకులు వేగ కోయిలవలెపల్కి
కొంటెతపమును జేయ కొంగరీతి
పకపక నవ్వుచు......రీతిగ బొర్లు
మైమరచి వస్త్రముల్ మహినిత్రోయు

* * *

కల్లు సారాయిలను ద్రావికలుషమతులు
ఇహముపరమును నొల్లక యీల్గుచుండ్రి
గాంధిమహాత్ము నుపన్యాసగరిమగాంచి
తెలివితోనుండుడో యాంధ్రదేశులారా

♦ చిదిరె లక్ష్మణశాస్త్రి ♦

బహుతర కష్టసంపాదితమైన యా
తల్లిదండ్రుల యాస్తికల్లుకాయె

పరిణయవేళసం బరమునసిడినట్టి
యిల్లాలు సొమ్ములు కల్లుకాయె
అత్తగారుకరగ్ర హణకాలమునందు
కానుకలిడినవి కల్లుకాయె
పెక్కుకష్ఠమొనర్చి రొక్కమార్జించిన
గవ్వైనగతిలేక కల్లుకాయె

* * *

జిహ్వాచాపల్య మెట్టిదో చెప్పరాదు
దోసమనిపుణ్యమనునది దోపనివదు
కల్లు సారాయి గ్రోలగ గాంక్షయేల
వలదు వలదింక మిత్రభూ వలయమందు

♦ బెల్లంకొండ విశ్వనాథరావు ♦

‘అన్న మోరామచంద్రా’ యటంచు [illegible]
నాలుబిడ్డలు నాకటల్లాడుచుండ
వీధివీధికి దిర్మిమ్మరి విసుకులేక
గూడుగుడ్డల దూరమై మాడనేల ?

బెల్లంకొండ విశ్వనాథరావు

ఒరులదిట్టుచు దగవును బరుగులిడుచు
బోయి దెబ్బలుతిని వాపోవనేల ?
పలుకుబడిదగ్గి దైన్యంబు బడయనేల ?
పిచ్చియెత్తిన చందానబిచ్చమేల ?

* * *

ఇన్నిటికిని మద్యపానంబె హేతువగును
దానిమానుడి మీరలు ధన్యులగుడి
మాతృదేశార్థికోన్నత మాన్యతకయి
గృహపరిశ్రమ కార్మికవృత్తులలమి.

♦ శ్రీకృష్ణమాచార్యులు ♦

మద్యపానముచేత మత్తులై కొందరు
దారిద్ర్యదేవికి దాసులైరి
కలుఁదాగికొందఱు గౌరవనీయులు
నవమానములఁబడి యధములైరి
కలుఁదాగికొందరు శాస్త్రులుబరులచే
భంగ మొందిరి పతివ్రతలుగూడ
కలుఁదాగికొందరు ఘనరోగములఁజిక్కి
తుదకుఁ బ్రాణంబుల దోలుకొనిరి

కల్లుగాదిదిమీకు కలిరాజొసంగెడు
మనుజులపాలిటి మచ్చునీరు
మద్యమా యిదికాదు మానాభిమానముల్
మరపించు భేతాళ మంత్రిజలము
మధుపానమిదికాదు మానుడంచేడ్చెడు
భారతభూమాతృ బాష్పచయము
సురకాదుదారిద్ర్య సుందరితో మీకు
జేసినపట్టాభి షేకజలము

*　*　*

భారతీయులు సత్సదా చారపరులు
మీరలజ్ఞానమున జిక్కినారలికను
కన్నుఁదెరచియుఁదెలివినిఁ గాంచుడయ్య
వలదువలదయ్య యీమద్య పానబుద్ధి

———

• జి. రాధాకిష[illegible]రావు •

పొద్దంతకష్టించి పొట్టకుదినకుండ
కల్లుకొట్లకు కూలిగట్టనేల ?
తన్మయంబై యొట్లు తూరుచింటికిజేరి,
ఆలితోజగడంబు లాడనేల ?

జి. రాధాకిషన్ రావు

సకుటుంబముగ యథేచ్ఛంబుగా సురద్రావి
దీనులరీతి వర్తింపనేల ?
ప్రకృతిసిద్ధంబైన పానీయములమాని
కడుపారసారాయి గుడువనేల ?

*   *   *

మైకమనుభూత మంగానసోకకుండ
రక్షబూనుము నేడె శ్రీరాముదలచి
దేశమున బలసంపదల్ తేజరిల్లు
మద్యపానమ్ము మానిన మాత్రముననె

*   *   *

తూగిపడెదవు కాదేనివాగుచుందు
నష్టకష్టాల పాలౌదువంతెకాదు
బంధుమిత్రసుతాదులెవ్వారుగనగ
సేవగింతురు నీ తెఱంగెరిగిగాన

♦ అత్తలూరి విశ్వనాథశాస్త్రి ♦

ఎట్టిసుఖములనేనియు నీయలేని
కల్లుత్రాగుటమాని సుఖంబుబొంది
యాయురారోగ్య భోగభాగ్యములతోడ
భరతమాతను సేవింపబూనుడయ్య

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ సయ్యద్ అలి ♦

మద్యపానముముందు మానహరణముజేయు
నరణిఁదెలియకనోరుఁ దెరచినప్పుడు
భక్తియుక్తులఁ బటాపంచలుగావించు
నాచారమంతయు నగ్నిజేర్చు
నంతకంతకుకాయ మగ్నిలోఁజొన్పించు
నటునిటు బొరలించు నవయవముల
నెన్నడైననుదీని నేఁద్రిమింగననుపించు
నగ్నిగ్రోలితినంచు నడలఁజేయు
నెంతధన్యులనైన హీనులుగామార్చు
ముఖవికాసమునంత ముడుగఁజేయు
నరచిననరపించు నంతకంతకుహెచ్చి
యేడ్చిన నేడ్పించు నేదిలేక
వ్యసనాదికృత్యంబు లసమానముగఁగూర్చు
సిగ్గుయెగ్గులనొద్ద జేరనియదు
కపటకిల్బిషప్రవృత్తిఁ గన్పట్టనీయదు
మటుమాయముగజేయు మానుషమును
ఎన్నిజాగీర్లయిన నిచ్చెదననుపించు
కాసునగ్గరలేని కాలమయిన

గొప్పవారలకేను గురుమూర్తి ననిపించు
దాసిగాడనటంచు దలపజేయు
నరికిన నరికించు నూహాపోహాలు దప్పి
సందికిబడజేయు మొండికత్తి
చెనటిపండలకయిన చేజాచగాజేయు
వెలలనెంచక పారవేయజేయు
నాపినరుసలు పనికి వచ్చునాయనిపించు
పరిహాసవృత్తినే ప్రబలజేయు
పరియాచకములాడ ప్రాజ్ఞుడననిపించు
దనను బ్రహ్మనుగాగ దలపజేయు
శాస్త్రసమ్మతమైన సరణిగాదనిపించు
నీల్గించు నేగొప్ప నేతననుచు
గోరనట్టుపుకూత గూయగాదొడగించు
దన్నులసాపాటు తగదనర్చు
గొండెమ్ములైనను గూయుయత్నముసేయు
తనయింట పరులుగాదలపజేయు
విశ్వవంతుడనంచు విఱ్ఱవీగగజేయు
మిగిలిపోయిన వేళ మిడుకజేయు
కూటికోగుడ్డకో కొదువనుగలిగించు
పాసంబు హెచ్చయిన బ్రహ్మకైన

నిట్టిదు శ్చేష్టలోన గూర్చుహీనజలము
బుచ్చుకొనునరుడు తన పరువుబోక ముందు
యంతరంగముననిది హీనమనితలంచి
వదలివేసినవాడే పోవైష్ణవుండు

♦ ఆరుట్ల వెంకటనృసింహాచార్యులు ♦

కల్లుసారాయీల కంటజూడకుడయ్యా
కంటజూచిన తాను వెంటనంటు
వెంటనంటిననిన్ను యింటనుండగనీదు
యిల్లువిడిచిన సొమ్ములుల్ల జేయు
సొమ్ములుల్లయినని నమ్మకుందురుజనుల్
నమ్మకుండిన పర్వునాశమౌను
పర్వునాశనమైన పదిమంది చీయందురి
పదిమంది జీయన్న బ్రతుకికేల

* * *

సొదరామాన రాయంచు నీదుయెదుట
నిలచిప్రార్థింపుచుంట మున్నెప్పుడింక
యిట్లుత్రాగనటంచని వొట్టుబెట్టు
నుము శ్రీలక్ష్మినీకేలు గొనునుగాదా

భారతమిత్రులార మిము ప్రార్థనజేసి వచింపుచుంట సం
సారముపాడుచేసెడి విచారకరంబగు కల్లుసారనే
తీరుననైన వీడుడు సుధీమణులెల్లరుమెచ్చునట్లు మీ
ధీరతజూపుడయ్య యదెదేసిరిజేరగ జూచుచుండెనిక్

చిక్కడుగాయల నరసింహాచార్యులు

కల్లుద్రాగుటదోషకరమని వేదముల్
                శాస్త్రపురాణముల్జాటుచుండె
సంసారికులుద్రావ సంసారములబాపి
                సన్యాసులనుజేయ జాలుకల్లు
విద్యార్థికులనైన వెర్రివాండ్రనుజేసి
                గంతులవేయింప గలుగుకల్లు
మానవంతులనైన మానంబుదెగనమ్మి
                హీనత్వమొందింప బూనుకల్లు
లక్షాధికారులు లావణ్యమునద్రావ
                భిక్షులుగాజేయ వెలయుకల్లు
వావివర్సలులేక గావరమూనించి
                కామత్వమొందింప గల్గుకల్లు

రక్తనష్టచేత శక్తిహీనముగొల్పి
ఘనరోగులను జేయ దనరు కల్లు
బంధుమిత్రుల ప్రేమ బాపి పోట్లాటతో
తలలు బగులగ జేయ నలరు కల్లు

♦ బండ వెంకటరామరెడ్డి ♦

అసలెవరిదద్రితా మహిమ కాశ్రమైనది తెల్గునాడు నే
డెసరిగ జేయు నెంచిరి యిటేకడు నీవును శ్రద్ధబూని వా
రొసగెడి వాఙ్ముఖంబులను నొప్పెడి భావము లెంచి మంచి గ
ర్వెసగగ త్రావమానికడు నేహ్యమటంచును చెప్పుమిత్రమా.

*　　　*　　　*

మతిచెడిపోవు వెర్రిగతి మాద్యము నెత్తికి నెక్కుకొర్రితి యు
ట్లితరుల వెక్కిరించుచు, నగించుచు, చుల్కనజేయుచు, నారితా
స్థితిగని నీచవృత్తుల జేకొన జేసెడి నిట్టి సీచమౌ
జతసము మానికూడదని చాటుము మిత్రుల తోడ నేస్తతి

♦ చెన్నమరాజు కొండలరావు - వెంకటేశ్వరరావు ♦

పలువురు నింద జేయుటయు బాలురునాలునుతిండికేడ్చుట
లక్ష్మలధన మెల్లబోవుటలు కాని వివాదలుదాపరించుట
ల్నిలునను నీడలెకకడు నీచప్రవృత్తికిలొంగిపోవుట
గ్గలుగును మద్యపానమిల గర్హితమెన్నిటనెంచిజూడగన్

*　　*　　*

ఇహాపరములందు గీడుగల్గించుకల్లు
కల్లమాటలుబల్కించు గవ్వలేక
బిచ్చమెత్తంగ జేయును పెంపుదూలు
కలహములపుట్ట ఈ మేటికల్లుముంత

*　　*　　*

ఏలకులుజాజికాయలు పోలిమి
తాంబూలచర్వణోపాయంబు
ల్యాన్నొసరించిన మద్యముగ్రోలిన
పెనుకంపునోట గొట్టుర సుమతీ

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ శ్రీ కొమరవోలు నాగభూషణరావు ♦

తగనిపని యిది తమ్ముడా !
వగపుజేటగు తమ్ముడా !
మరణహేతువు మద్యపానము
మానుమోయీ తమ్ముడా ! ॥తగని॥

*   *   *

చక్కనగు సంసారమంతయు
సర్వశూన్యంబాయెనయ్యో
మహిని నీ జీవితంబెంతయు,
మానహీనము తమ్ముడా ! ॥తగని॥

*   *   *

సుఖిక్కుచున్ నీ యాలుబిడ్డలు
దిక్కులేక కృశించిపోయిరి
ముద్దులొలికెడు వారి మొగములు
మోదులయ్యెను తమ్ముడా ! ॥తగని॥

*   *   *

నీవు చేసెడి మద్యపానము
నిశ్చయముగా వారియుసురుల
నొకటి వెంబడి నొకటిగా నిక
నూడ్చివైచును తమ్ముడా ! ॥తగని॥

బి. విశ్వనాథము

తమ్ముడా ? హృదయంబులేదా ?
కన్నబిడ్డలు కానబడరా ?
అన్నమునకై వారియేడ్పులు
అక్కటా చెవిసోకవా ? ||తగని||

*   *   *

నీవు త్రాగెడు మద్యమంతయు
నిజముగా నీవారి రక్తము
మేర లేని విచారమూలము
ఘోర రాక్షస క్రూరకృత్యము ||తగని||

♦ బి. విశ్వనాథము ♦

అన్నరో ! నిన్న త్రాగుబోతనుచుతోడి
మానవులు సేయుదూషణల్ వేనవేలు
చెవుల దూరవుగా నీకు ! చెడెనె మనసు !!
మానవత్వమునోడియు మత్తుడగుచు
వన్యమృగజాతి రాజ్యాన వాసమేర్ప
రించుకొన సిగ్గుజెందవ దేమి !! నీదు
నిల్లును గుల్లగా నోర్చుగాని

దాని పీడగనోర్వవా ? తాగుబోత !!
నీకు నీవారికని, నీదు నేస్తులకును,
కులము వారికి జాతికి తలలవంపు
గలిగె నీచేత నికనైన వలదు తాగ
కల్లు సారాయి గంజాయి పెల్లు దాగి
సొక్కి-సోలుచు పశువులై సృక్కి-నట్టి
నిన్ను జేపట్టు భార్యకే నేమ సుఖము ?
సత్యముగనేడు గృహలక్ష్మి సాధ్వియేని
దేశ సౌభాగ్య లక్ష్మి యాదేశమెరిగి
నిన్ను త్రోవకు రాబట్టుకున్న చెప్పుము

• పెట్లుపల్లి రామరావు •

పరమ విజ్ఞానులౌ
భారతీయుల పూర్వ
గౌరవంబును నిల్ప
గాదలంచిన నీవు ... మద్య

సెట్లపల్లి రామరావు

రాజ రాజులుగాని
లక్షలున్నను వాని
నిముసమాత్రింబులో
నిర్మూలనముచేయు ... మద్య

* * *

కర్తవ్య పథమును
కాలితో తన్నించు
కారడవిలో నిన్ను
గాసిల్లగాచేయు ... మద్య

* * *

నిగనిగ లాడేటి
నీదు చక్కని మోము
నిముసమాత్రింబులో
నిస్తేలు మైపోవు ... మద్య

* * *

ధనమెల్ల చెడద్రాగి
ధనము దొరకక భార్య
మెడను గట్టిన పుస్తె
విడదీసి త్రాగించు ... మద్య

మద్యనిరోధక గీతావళి



రెండవ భాగము



పా

ట

లు

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ శ్రీమతి సీతాకుమారి ♦

: మాదిరి :

(హాం ముల్కె దక్కన్‌కీ)

: పల్లవి :

ఈ కల్లును మానిన మన దేశమునకు
కలుగును కలిమిముదంబులిలన్
పిల్లలు దృఢముగ బెరుగుదురండీ
తల్లులు జగడము మానెదరు ॥ఈ. కల్లు॥

: చరణం :

అల్జీరియాలో, ఆటర్కీలో, ఆమెరికాలో మానారూ
మనమును మానిన మనుజులమండీ
మానకపోయిన దనుజులమూ ॥ఈ...

* * *

ఏ మతములలో లేదండీ, ఈ మద్యము త్రాగుట మంచిదని
హిందు ముల్సాను క్రైస్తవ పార్శీ
గ్రంథములన్నియు నిరశించెన్ ॥ ఈ...

నడింపల్లి జానకిరామయ్య

ప్రాణము, పానము కావలెనంటె ప్రపంచకములో కుదురదురా
ప్రాణవలసిన పానము వదలుము,
పానముగోరిన ప్రాణములకై ॥ ఈ...

* * *

మానిని సీతకుమారిరచించిన సూనృత వాక్కులు వినరండి
ఆలు బిడ్డలకు అన్నము తెండీ,
అనయము సారా వదలండీ ॥ ఈ...

• నడింపల్లి జానకిరామయ్య •

: మాదిరి :

(బన్సీవాలే నే)

: పల్లవి :

విన్నాపము జేయుదు జనులార
మన్నించియు వినుడు మన సార
మత్తు పదార్థ సేవనము
మరియాదలేని జీవనము
విత్తము వ్యర్థముగా వ్యయము
చిత్తము స్వార్థ్యము చెడు నిజము ॥విన్నా॥

మంత్రిప్రగడ వేంకటేశ్వరరావు

కల్లును మరియు గంజాయి
ఇల్లంతయు జెరచును సారాయి
పిల్లలు నాలును చెడిపోయి
ఎల్లరకును జాతురు చేదోయి

• మంత్రిప్రగడ వేంకటేశ్వరరావు •

: మాదిరి :

(మాళొద్దీ తెల్లదొరతనము)

: పల్లవి :

కల్లుసార త్రాగవలదు సోదర అయ్యో!
ఒళ్ళుయిల్లు గుల్లజేసి తల్లిపిల్లల నేడిపించు ||క||

*　　*　　*

కష్టములకునోర్చి గడియించిన సొమ్ము
గాండ్లవారికి యివ్వనేల, ఇచ్చి,
నీచునివలె నిల్వనేల, నిల్చి

రాగి

చెయిజూచి యాచించ నేల,
కైపువచ్చే కల్లిమ్మన నేల,
నివ్వచెడ త్రాగి పడిదొర్లనేల,
దొర్లి పిచ్చివాగుడు వాగనేల,
వాగిదేబె మొగముతో తిరుగనేల,
పర్వ్యమర్యాద బోనాడనేల,
పరులు నవ్వుచుండగ జూడనేల,
మరువుమికనైన నీకల్లు త్వరలో క్షేమముగలుగు ॥౫॥

*　　　*　　　*

ఆవు గుఱ్ఱముకుక్కలయ్యో! పందులుగూడ
అసలే కల్లును ముట్టబోవు,
ఆహా! మానవుడవై యుండీ నీవు
పాడుమురికి నీటిని త్రాగుతావు
డు యెంతో కలిగిన తెల్యలేవు
పెద్దలొద్దన్న కొడ్తానంటావు
వద్దువద్దన్న మద్యము వదలిపెట్టూమన్న ॥౫॥

మతములన్నియుగూడ, మద్యముచెడుదని
హితము చెప్పుచుండ వినవు
సతము మతిలేక తిరుగుచుండెదవు
సుతుల నిల్లాలు నేడిపించెదవు
పాతకములెన్నో జేయుచుండెదవు
బతుకు దెరవంత మంటగల్పెదవు
సుంతమనవి వినినాడు మద్యము మానుము ॥క॥

* * *

భుక్తిముక్తినిచ్చు, భూమి పన్నుమించి
శక్తిహీనుని జేయగనవు
ముక్తియిందేగలదని నమ్మెదావు
శక్తి బహుహెచ్చునని తలచెదావు
భక్తి ధృఢముగ నిల్చునంటావు
రిక్తహస్తముల దిరుగుచుంటావు
యుక్తాయుక్తములను తెల్యలేవు
మానువేగమె సోదర మద్యపానము నీవు ॥క॥

* * *

సర్కారుద్యోగులు, సరసులు, జ్ఞానులు,
తగదు మద్యము త్రాగుటనిరి

మానవుని మతిబోగొట్టు ననిరి
మద్రాసు సిస్టముచే మాన్పింతుమనిరి
పన్ను హెచ్చించి బోధింతుమనిరి
అన్న ఎన్ని జేసిన నీవు కల్లుమానవిదేమి? ॥క॥

*   *   *

పూటపూటకు నీవు కూటిగుడ్డకు లేక
పాటుపడి తెచ్చిన ధనము, ఏల
నీటి పాల్జేసెదవు వినుము
చాలుచాలు త్రాగ మానుకొనుము
మేలుగలుగును నా మాట వినుము
చాల దేశాలలో దీని త్రాగమానిరన్న ॥క॥

*   *   *

పాలు నెయ్యి మంచి పానీయముల ద్రాగ
చాల బలము హెచ్చునన్న
మానుమీపాడుకల్లు మాయన్న
మేలు నీకెంతో కలుగు జూడన్న
బాలబాలికలకు నెవరుదిక్కన్న
మానవుని కిది చీడపురుగన్న
దీని నిర్మూలమొనరింపుమన్న
అన్న మాయన్న నామాటనాలకించుమన్న ॥క॥

♦ రేమిడిచర్ల వేంకటకృష్ణరావు ♦

: పల్లవి :

మద్యపానము మానరా సోదరా!
సద్యశంబును జూడరా!
నీతినీమము బాపి జాతికీర్తిని మాపి
చేతికిని నొక మట్టి చిప్పనీకిచ్చురా ॥మద్య॥
కలిమిరిగమిఱింగి వ్యాకులము మదిగూర్చి
హృద్బలమంత లాగి దుర్బలునిగా జేయురా ॥మద్య॥
ఆలుబిడ్డలుకూటి గోలసేయగవారి
గాలదన్నుట మాని ఘనముగా మెల్గరా ॥మద్య॥
ఇల్లుగుల్లిగసేయు కల్లునీకేలరా ?
చల్లగాబ్రతికి నీ యిల్లుభువి నిల్పరా॥ ॥మద్య॥
ఎత్తి సరజనస్తంబు మత్తులకు దలయొగ్గి
బుత్తి వాకట మెల్గ చిత్తమెట్లొప్పురా ॥మద్య॥
బూతుకూతలు మాని నీతివంతుడవై
ఖ్యాతిగాంచుము దాన శాంతినీకగునురా ॥మద్య॥
బలహీనుడీవంచు దెలిసెనా భూపాలు
డలుగు దేశీయులకు దలవంపులౌనురా ॥మద్య॥
సత్యమేజయమంచు నిత్యమును నమ్మి
రాహిత్య జన్మముకొరకు హితసేవసేయరా ॥మద్య॥

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ అజ్మతుల్లా కవి ♦

మంగళమగు నీకూ మిత్రిమా
మద్యపానమును మానితివేని
క్షీరముదధిఘృత శర్కరా మధుఫలా
హారములను వేమారుభుజించుమా ॥మంగ॥

* * *

హాయియనుచు సారాయిత్రాగుదువు
కాయముపాడగు కారణమెరుఁగవు
అలుపిల్లలల్లాడఁగఁ జూతువు
జాలలేకనో కాలసర్పమా? ॥హాయి॥

* * *

కల్లుత్రాగి ఘనులనుదూషింతువు
తల్లిదండ్రిగురువుల నిందింతువు
సిగ్గులేకచిందులు ద్రొక్కెదవు
భగ్గునమండుచు పాపము సేతువు ॥కల్లు॥

* * *

ఘనకార్యంబని కల్లుత్రాగెదవు
ధనముపోవు మానము చెడుబాబూ!
దార్ఢ్యముచెడు దారిద్ర్యము హెచ్చును
ఘోరదుర్గతుల గూలుటమేలా! ॥ఘన॥

చకిలం శ్రీనివాసరాయ సర్మ

సారమత్తుచే నడఁను దేహము
నీరసంబు నిత్యము వర్ధిల్లును
భారతమాతకు బాధలు హెచ్చెను
పారమార్థికము పరికించుముధర ॥సార॥

♦ చకిలం శ్రీనివాసరాయ శర్మ ♦

గేయము.

మన నిజాంరాష్ట్రాంధ్రభూమిలో మంచివారిని చెడ్డచేసెను
మంచిచెడ్డకు కారణంబిదె మహిమ దెలియర సోదరా!
మద్యపానమె విషము మనకిక మద్యమేమన కాత్మ నాశము
ధనముధాన్యము గోల్పొవుట తప్పుకెన్నఁడొ సోదరా!
కలహములకిది కారణంబును కష్టములకిదె కారణంబై
కలుములెల్లను లేమి జేసెను కలియ దెలియుము సోదరా!
మద్యపాన నిరోధదినమున మార్చి రెండవ తేదిరోజున
మన నిజాంరాష్ట్రాంధ్రులెల్లరు మమతతో నొకచోటగూడియు
మద్యపానము తగదటంచును మానుడని యెడుశ్రావ్య గీతము
మూలమూలలను దిరిగి చెప్పుట ముఖ్యమేకద సోదరా!

మద్యనిరోధక గీతావళి

• బెల్లకొండ విశ్వనాథరావు •

మాదిరి.

(తారక మంత్రము కోరిన దొరికెను)

: పల్లవి :

మద్యము ద్రావిన మనుజున కెంతయు మాన్యత పొసగదు ఓరయ్యా
సద్యశమందిన సంసారంబది క్షణములో సమయును ఓరయ్యా ॥మద్య॥
తల్లి దేశమతి దౌర్భాగ్యస్థితి దల్లడమందుట గానండీ
తల్లికి నార్థిక దశ హెచ్చింపగ నుల్లాసముతో బూనండీ ॥మద్య॥
కార్మిక కర్షక ఘనవృత్తులతో గౌరవమందుట మేల్గాదే
మర్మము దెలిసియు మద్యపానమును మానుటకైనను వీల్గాదే ॥మద్య॥
కూటికి గుడ్డకు గోరతయి పిల్లలు గోడుగోడుమని యేడ్వంగా
మాటిమాటికి మద్యపానమది బైటికి మిమ్ముల నీడ్వంగా ॥మద్య॥
నడువ వేరుగా నుడువ వేరుగా గుడువ వేరుగా ఓరయ్యా
విడువక ద్రాగుచు నిడుములగుడుచుచు బుడమిని జెడుదురు ఓరయ్యా
ఇహపర సౌఖ్యము లెంతయు గల్గవు విహిత మెవరికిది ఓరయ్యా
బహుతర పాపవిపత్తుల లోబడి ప్రాణము వీడుదురోరయ్యా ॥మద్య॥

మాదిరి

(రామనామమను మిఠాయి యిదిగో)

: పల్లవి :

నిరోధకంబను మిఠాయి యిదిగో బిరాన గొనుడయ్యా
నిరాకరించక బిరాన మీరలు బిరాకు నిడుడయ్యా ॥నిరో॥

చల్లకొండ విశ్వనాథరావు

మద్యపానము మారీవ్యాధికి మధురమైనమందుర్
హాస్యముగాదిది యారోగ్యముచే వృద్ధిగాంచుడిందుర్ ‖ నిరో ‖
దారిద్ర్యంబను ఘోరభూతమును భారతీయులుమంత్రిం
భారతదేశము భాగ్యసంపదలు బడయదగినతంత్రిం ‖ నిరో ‖
పామరితనమును శోకమువాన్పదు చోద్యమునగనిదియే
పామరత్వమును బాపగల్గుటకు వలసినచక్కని చదువే ‖ నిరో ‖
వృత్తివిద్యలను వృద్ధిజేయుటకు నుత్తమమార్గముసుండీ
సత్తినిపొత్తును నిత్తముదాపగ జిక్కనిదుర్గముజూడీ ‖ నిరో ‖
సోదరులందరి యాదరంబునకు సులభకార్యమిదికనుడీ
వాదనలేకయె కాదనబోకయె వారింపగదగవినుడీ ‖ నిరో ‖

• ముదిగొండ బ్రహ్మయ్య లింగశాస్త్రి •

వద్దురా తాగుడు వద్దురా యీమద్యపానము వద్దురా
వద్దువద్దిక కొద్దిగైనను పెద్దతనమును పారద్రోలును ‖ వద్దురా ‖
నాలుపిల్లల నన్నదమ్ముల నావలికి బోద్రోలురా
కాళ్ళుకడుపులు బట్టుకొనినను కాయమును గనలేవురా ‖ వద్దురా ‖
గొప్పధనమార్జించినను తాగూనిపీడన జేయుమద్యము
తప్పకను యీరీతు జగతిలో తథ్యముగ మీరెరయుడీ ‖ వద్దురా ‖
బుద్ధిమాంద్యము బద్ధకముచే నిద్దరత్రిప్పి ఏలచేసుదురు
శుద్ధముగబోధించు బ్రహ్మయ్యోద్ధతుల సుఖముందురా ‖ వద్దురా ‖

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ చొల్లేటి నృసింహ శర్మ ♦

కల్లుసారను విడిచిపెట్టుము
ఇల్లుగుల్లగ జేయునయ్యది
కొల్లగొను సంపదలనెల్లను
కల్లగాదుర మిత్రుడా !
నీరు తాగకు మిత్రుడా !

మత్తువస్తుల వీనుమనికుల
పొత్తములు ఎలుగెత్తుచున్నవి
సత్తుపోవును మత్తుపట్టును
సార తాగకు మిత్రుడా !
నీర తాగకు మిత్రుడా !

ఇంటియాబిడ నగలగొనినీ
కంటబడగనె కల్లుదాగుచు
పెంటిపైబడిపోయి వంశపు
పేరుమాపకు మిత్రుడా !
బీరు తాగకు మిత్రుడా !

మనువు దెల్పె మహాత్ముడనియెను
మానమని వేదంబుచెప్పెను
తనవు చెడుధన వ్యయముకల్గును

దారు త్రాగకు మిత్రుడా !
సారహీనము మిత్రుడా !

సార మృత్యువు కలుఁగజేయును
సార హృదయము పాడుచేయును
నారకిల్లును త్రాగబోకము

శక్తిగాదది మిత్రుడా !
భుక్తిగాదది మిత్రుడా !

♦ సరిపల్లి విశ్వనాథశాస్త్రి ♦

శ్రీలనేలు రత్నగర్భ చిక్కి చిన్నపోయెరా
చాల నెల్లి వెల్లగిడ్డి వట్టి పేరులాయెరా
నేలయీను పాడిపంట నేలమట్టమాయెరా
ఆలుగోల బాలగోల లన్న చూడవేమిరా ॥

* * *

తూరుపార సూరుడొచ్చె తూలితూలి వత్తువా
కారుకూత రేతిరెల్ల కాల్వలోన పంటివా
ఆదిరోజు కూలికల్లు కైతె ఆలుబిడ్డనా
దారుతల్లి కూటికేది దారిగుడ్డ కేదిరా ॥

అన్న తాగనంటె వొట్టులంటి నిన్న కూలిలో
చిన్న పాపకుగ్గుపాలు -చీకుతల్లి కొక్కసా
తన్నమింత గంజితోడ ఆరగింతునంటివి
కన్న వారలాలిమొద్ద కల్లుతాగివస్తివా

*　　　　*　　　　*

ఒల్లుగుల్ల ఇల్లుగుల్ల ఒకిరింతురెల్లరూ
కళ్లుగుంటలాయెతల్లొ గంటువడ్డ దెబ్బకి
నల్లకర్దుగట్టెఅన్న పల్లుఊడెచూచుకో
పిల్లచేరరాదుబీతి పెద్దబూతమంచునో !

*　　　　*　　　　*

తానమాడి గంజితాగి దర్మమెంతొ సద్గినా
లానమంతులంటిగాంది లాలతిల్కు-రోజినీ
లానతాగమాని పల్లెలంట చారమెంటొ చే
తానుసూడటంటిగాదె ! తాగిసస్తినాయనా !

*　　　　*　　　　*

బుద్దిసెప్పి కూలికొచ్చి బూటకాలకెళ్తివా
ఉద్దికూడి కూలిసేసి పైకమిచ్చివేసియీ
ముద్దరాలు సౌదతేను ముందునిన్నుపంపితే
పొద్దుగూకె యిపుడునాకు పొద్దుగాల సోమరీ ॥

అన్న తాగనంటె వొట్టులంటి నిన్న కూలిలో
చిన్నిపాపకుగ్గుపాలు చీకుతల్లి కొక్క సా
తన్నమింత గంజితోడ అరగింతునంటివి
కన్నవారలాలిమొద్వ కల్లుతాగివస్తివా

*　　　*　　　*

ఒల్లుగుల్ల ఇల్లుగుల్ల ఓకిరింతురెల్లరూ
కళ్లుగుంటలాయెతల్లో గంటవడ్డ దెబ్బకీ
నల్లకర్దుగట్టెఅన్న పల్లుఊడె చూచుకో
పిల్లచేరరాదుబీతి పెద్దబూతమంచునో !

*　　　*　　　*

తానమాడి గంజితాగి దర్మమెంతో సద్గినా
లానమంతులంటిగాంది లాలతిల్కు రోజినీ
లానతాగమాని పట్లెలంట చారమెంటొ చే
తానుసూడటంటిగాదె ! తాగిన స్తినాయునా !

*　　　*　　　*

బుద్దిసెప్పి కూలికొచ్చి బూటకాలకెత్తివా
ఉద్దికూడి కూలిసేసి పైకమిచ్చివేసియూ
ముద్దరాలు సౌదతేను ముందునిన్ను పంపితే
పొద్దుగూకె యిప్పుడునాకు పొద్దుగాల సోమరీ ॥

: కామవర్ధనీరాగం. :

వద్దయ బాబో వద్దయబాబూ త్రాగుడుమాట మనకెప్పుడు
వద్దయ బాబూ ॥
యిల్లువాళ్లుగుల్ల జేసే త్రాగుడుమాట మనకెప్పుడు వద్దయ్యబాబూ ॥
తల్లితోడు తెలియనీక మైకము కమ్మే త్రాగుడువద్దయబాబూ ॥
పరువెల్ల పాడుసేసే త్రాగుడుమాట మనకెప్పుడు వద్దయబాబు ॥
కల్లగాదు నా మాట కలిమిని హరియించే త్రాగుడుమాట
వద్దయ బాబూ ॥
పురుషోత్తముని గొల్చెదు మనకు త్రాగుడుమాట వద్దయబాబూ ॥

• శ్రీనివాసాచార్య •

: పల్లవి : : త్రితాల్ :

అకటా ! కల్లుపైన యాసను విడువరు
ఆకటికైన నోర్తురుగాని ॥అ॥
కూటికి లేకున్న గుడ్డకు లేకున్న
కూలి డబ్బు లోనగూడిన తోడనే ॥అ॥
యెద్దురీ తికృషి నెంతయో సలిపి
పొద్దుసంతడబ్బు ప్రోగుజేసికొని

మొద్దులవలె తాగి మోర్లలో బడినను
బుద్ధిలేదాకోఓఓ బోధించినగాని ॥అ॥
నెత్తురు జెడి మదమత్తులై వెడ్డి
తోత్తులగనుచును తత్తరపడెదర
సత్తువ తగ్గును చిత్తము జెడుగడ
కుత్తుక దెగ వాళ్ళుగొట్టుకొన్నగాని ॥అ॥
తాగినకంపు తాగుడు కంపు
సాగగ నాలిక జారగచొల్లు
భోగాహారంబని పుచ్చుపుచ్చుమని
తాగెదరహా బుడ్డి తాటికల్లు నహా ॥అ॥

♦ నలంతిఘుల్ చక్రివర్తుల రంయ్యాల సింగరాచార్యులు. ♦

: మాదిరి :

(రండీపుణ్యాత్ములార రంగణిభజనకు)

....

మానుడయ్యా మాన్యులార మధుసేవనమును మానరయ్యా మహాత్ములారా ॥ మానుడీ మధు సేవనమును మానకున్న మహిలోపల మనుజేకము దుర్లభమని మనుజులార మదినిదలచి ॥మానుడయ్యా॥
కల్లుద్రాపిన కలుగబోదు । కలిమి । మనకెల్లెడలనుకీను మానుము

బల్లిదుడగు బలరాముడు కల్లు ద్రావుట చేతగాదె ॥ చల్లని రాజ్యంబు నేలజాలడయ్యె సుజనులార ॥మాను॥

ధర్మములన్ వినగలేదా । భూసురులు । ధర్మమే జయమనగ లేదా ధర్మిగ (ననురాంపిచే) తన్ని ధర్మజ్ఞులు దెలుపుచుండ । కర్మముగా కేమి మీరు కల్లుద్రావి కలహింతురు ॥మాను॥

(సురాపాన కృతంపాపం) ఇహాలోకే । (సుధాపానేన నశ్యతి) విరివిగ నీరీతి శాస్త్రవిధులు దెల్పుచుండగన్ । సరియని శాస్త్రీతి హాన సరణినింగనుగొనర దేల ॥మాను॥

వేల్పు లెల్లవినుతిసేయగన్ । వైమానికులై । వేల్పుపథము నెక్క బోరా వేల్పుగొండన్నృహరితోడు వెయ్యారు విధంబులుగను । కల్ప దూష్యమైన కల్లుకలనైనుంగాంచకుడయ్య ॥మాను॥

♦ శతావధాని శేరశ్ల వేంకటాచార్యులు. ♦

(కోలలపాట)

కల్లుత్రాగవలదు జనులారా మనకు కలుగుసౌఖ్యంబేల జనులారా ॥క॥

కల్లుసారాయిలకు చెల్లించుడబ్బుతో ! పెండ్లాన్ని బిడ్డలను పెంచుకోగలరయ్య ॥ కల్లునుద్రావిగితె జనులారా మనకు కలుగు లాభంబేమి జనులారా ॥క॥

రిమ్మరేగా త్రాగి సొమ్మసిల్లుచుపడితే । రొమ్ముపగిలీ మీరు అమ్మలకు బాసెదరు ॥ కమ్మని నామాట జనులారా వినుడి నమ్మండి నిజమని జనులారా ॥క॥

అక్కచెల్లెలుతల్లి యనితలంపక గల్లు తిక్కచేప్పై బడుచు నిక్కముగ చెడెదరు ॥ పెక్కుమాటలగూసి జనులారా వెంట కుక్కలై తిరుగుదురు జనులారా ॥క॥

చెంపదెబ్బలుపడుచు ఛీవాట్లుబడుచును । కొంపగుమ్మలనమ్మి కూళ్లై పోయెదరు ॥ కంపుకల్లుపైన జనులారా యింక తెంపుకొనుడు మనసు జనులారా ॥క॥

బాగైన మీమేను బాజారు మోర్లలో । ఊగిపడినంత నే యీగ లెల్లను ముసురు । త్రాగబోకుడు కల్లు జనులారా మిగుల బాగుగా నయ్యయ్యో జనులారా ॥క॥

సన్నాసిగా తిరుగుచున్నచో బంధువులు మిన్నుజూతురు మిము కన్నెత్తిజూడరు ॥ మున్ను జరిగినకథలు జనులారా వినక దున్నల య్యెద రేమి జనులారా ॥క॥

మద్యపానముచేత మనసుచంచలమయ్యె । విద్యబుద్ధులులేక నేగ చెడిపోయెదరు । సేద్యమును సేయుడో జనులారా ధరను సద్యశం [illegible]ందుదురు జనులారా ॥క॥

సారాయికల్లును పికారిజూదములతో రారాజులైన రేత్రైరి పిన
తేదె । మేరగాదిది మనకు జనులారా మనము భారతీయులమయ్య
జనులారా ॥౧॥

పాడయినరోగాల బాధలలోజిక్కి । మేదారిగాంచకను
బీదలగు చుండెదరు ॥౨॥

♦ చెన్నమరాజు కొండలరావు ♦

: పల్లవి :

కల్లుదాగినాను కైపెక్కింది కల్లుదాగినాను
ఇల్లుగుల్లైపోయెయిల్లాలెడబాసెపిల్లాలమానాలుబిలుచుకపోయిరి ॥౧॥
మాతండ్రితాతలమాటలక్షలకొలది మాతరమందుమంటగలసేసిరి ॥౨॥
బావులుబండాలు బల్లైనతోటలు సావుకారికిచ్చి సంతాలలోనుంచి ॥౩॥
పందెమాటలలోన పైక మెక్కుపెట్టు సందెబిచ్చగాండ్రసక్కసేరినదాన
ఆటలంటెనేమిపాటలంటేనేమి మేలైనసొమ్ములెగమీటువారితోటి ॥౪॥
అయ్యలప్పలార అయ్యిందిపొయ్యింది నెయ్యానుతోడ మీకయ్య
జెప్పినాను ॥౫॥
పాటమైనకొండుదాటెనరసింగని పాటబాడిబత్తిప్రాలైతినేనో ॥౬॥

మానమవమానంబువిడనాడి మత్తెక్కకక్కునప్పన మాడ
గమాళిపై బాడి। మానితంబగుగుహ్యమున జారబారకన్నులగానకను।
పానభూములబొర్లజూతుము పాపమనుచును బలుకరింపము ॥కల్లు॥

ఆలుపిల్లలజోలివిడి చెదరూ। కష్టంబులోనగ బాలు పానముపాడు
జేసెదరు। కాలు సేతులలోన సత్తువచాలదూనని భ్రమసి తాగిన సోలి
పోవుటగాక భుక్తికిచాలకను కన్నీరునిత్తురు ॥కల్లు॥

నీతిఖ్యాతివిభూతి జెడిపోవు। పరిఖ్యాత పురుషవారితములలో
జేరగా లేవు ఆతతాయులలోన జేర్చిన। భూతలంబున బ్రతుకు బ్రతుకా
గోత్రమత్తుపదార్థముల దలపోత। లతింతలనొనర్చునె ॥కల్లు॥

ఎందుకై బుట్టితిమొ తెలియమా। కొందర్గునరహరియందు చిత్త
ము జేర్చిమన లెమా। సందియంబులమాని జగతిపసందు మార్గమునందు
మెసలినగందుమిక శ్రేయంబు। మీకిక వందనములర్పించువాడను॥కల్లు॥

♦ చిదిరె లక్ష్మణ శర్మ ♦

: మాదిరి :

(హరిభజన నోటనరా)

ఇల్లుపాడై పామెసఖుడా । మద్య । మింపైనకొలదినీకికనేమి ఎఱుకా ।
ఉల్లాసమిసుమంతజూడ । అకట । తల్లిపెద్దకయింటిలో నాట్యమాడ

పలుగాకిసోపతిగూడి । యిట్టి । పనులు జేయుటనీకు న్యాయమా పాడి ।
తెలియముంతకువచ్చెదాడి । యింత । దెలయవు నీకు జెప్పితిగద వేడి ॥
పైసతోనిది మొదలాయె । కల్లు । ప్రబలినరూకలు సరిపోకపాయె ।
వేషాలుకడు వేసుటాయె । తుదకు । గోసాయివేషము కొనినట్టులాయె ।
చిల్లెరసిగరేట్లుకాయ । సార । కల్లుకైనీయాస్తి చెల్లింపనాయె ।
ఇల్లాలుసొమ్మంత బోయె । ముందు । పిల్లలగతియెట్టులో దోచదాయె ॥
తిండకిలేకపాయె । కల్లు । కుండదెచ్చుటకు గింజలనమ్మటాయె ।
వెండిబంగారంబుబోయె । పూరిగుడిసెనేదక్కదాయె ।

పైసయొక్కడు నమ్మడాయె । మద్య। పానంబుకై దొంగపనులు మొండాయె । దోసమంచునుదోచదాయె । అందోల్ । వాసలక్ష్మిగా వరద శ్రీశయెటులాయె ॥

• కొండపర్తి వీరమల్లయ్య •

పల్లవి

ఏటికీ కలుద్రావు కోరిక యెంత జెప్పిన విడవు జీవా.

కాయకష్టము జేసి పూటకు । కాస్త ధనమార్జించి పొట్టను
బోసుకొసగనుజాల నప్పుడు । బోయె దేటికి కల్లుద్రావను ॥ఏటి

భార్య పిల్లలు యింటిలోపల । కూటికై విలపించుచుండగ
నేటికీయభ్యాసచింతన । మేలవిడువవుకల్లు దాగుట ॥ ఏటి ॥

కల్లుదాగినవారి పాటును । గాంచుచుండియు విడువలేవు
మెల్లగను ధనమెల్లబోవును । మంటి ముంతలు చేతికొచ్చును ॥ ఏటి ॥

నీతిదప్పిన వాడవౌదువు । నీచునిగ భావింతురెల్లరు
చోటు లేదిక సభలయందున । సుజనసంఘముచేరనీయరు ॥ ఏటి ॥

తాగుబోతని యెల్లవారలు । గేలిజేతురు నిన్నుజూచుచు
మానధనమునుబోవు తదుపరి । మనుజ జన్మంబేలనీకు ॥ ఏటి ॥

మాటనమ్మరు చుట్టపక్కము । మద్యమును సేవించువారల
సాటవము జెడిపోవు దేహము । బహుగరోగములంది మృతుడౌ ॥ ఏటి ॥

కల్లుదాగియు కీచకుండు । వొళ్లుతెలియక ప్రాణమిడిచెను
అల్లనసురగురు కల్లులోపల । కచునిమ్రింగియు కష్టపడియెను ॥ ఏటి ॥

నీచముగు నీకల్లుదాగుట । దోసమని యెరుగంగలేకను
మోసపోకుము నాలుపిల్లల । దాస్యమును విడిపించవేటికి ॥ ఏటి ॥

కష్టపడినార్జించి ద్రవ్యము । యిష్టమొచ్చిన యట్లునీకై
నష్టపెట్టుచు కల్లుదాగుచు । దుష్టులను గూడంగనేటికి ॥ ఏటి ॥

బలము కల్గిన కాలమందున । బాగుగను ద్రవ్యంబుగూర్చిన ।
ప్రాయముడిగిన వెనుకనీకది । బంధువై రక్షించు లెస్సగ ॥ ఏటి ॥

మద్యనిరోధక గీతావళి

♦ చాగంటి భాస్కర లింగశాస్త్రి ♦

మధురకవితా హృదయములో ముదముతో బ్రసరించుచుక్కని
బధిరముగ నొనగూర్చుసద్గురు బోధదూరము జేయు మద్యము
త్రాగబోకుమురా ఓరి మనుజుడా త్రాగబోకుమురా ॥

సరసులకు నపఖ్యాతిగూర్చును విరసముగ మాట్లాడబూనును
పరమభక్తుల దూలనాడును నిరతమును మద్యమును త్రాగకు
త్రాగబోకుమురా ఓరి మనుజుడా త్రాగబోకుమురా ॥

చిన్న పెద్దలు జేరనీయరు బన్నుగాని రూపమారయ
దున్నపోతని భ్రాంతిపడుదురు సన్నగిలవలె మద్యపానము
త్రాగబోకుమురా ఓరి మనుజుడా త్రాగబోకుమురా ॥

భాస్వరంబగుకీర్తి నెల్లెడ శారదోలును సుస్వరంబగాగించు [illegible] నంచును
యీశ్వరార్చనదలపు జూపదు విశ్వము వెగటంచు జూతురు
త్రాగబోకుమురా ఓరి మనుజుడా త్రాగబోకుమురా ॥

♦ మల్లిపాం సుందరరాజు ♦

మానుమయ్యా భరతపుత్రా మానుమయ్యా నుతచరిత్రా
ఎందుకేమధుపాన రక్కసి డెందములు చెండాడు వేగమే

ఆర్యపుత్రా ఆలకింపర ఆర్యకీర్తిని తెలుసుకోరా
గుండెలవియగ జేయు హైన్యపు బండబూతులు కూయజేయును
గండ మొండి శిఖండివీడ దండిగా దూషింతువు, త్రాగుడు
మానుకోరా మానచోరా హీనబుద్ధి దీనివిడురా
గుండెకాయను పిండిపిండిగ చెండితూట్లుపడంగ చేసెడు
మొండిరక్కసి మద్యపానశి ఖండిగుండి యవ్రియ్యాదన్నర
అన్నలారా అయ్యలారా చిన్నతనమిది వీడుడయ్యా
ఇల్లునోడలును గుల్ల సేసెడు కల్లుయను పెనుభూతరక్కసి
యులమున్ మరి చొచ్చె నేనియు కల్లకాదు ప్రమాదములు కడు
సంభవించును సఖుడమునకు సంభవంబిది సచ్చరిత్రా
ఆలుబిడ్డల నేడుపింపకు మూలసూత్రము తెలుసుకోమ్మా
ప్రకృతికి విరుద్ధముగనీవు వికలివై తిరుగంగ బోకుము
మద్యపానము మానుహృదయమ మిథ్యయీ దేహంబు తెలియుమా
మద్యపాన రక్కసి మన మధ్యనుండియు తోలుదము, మన
మందరమ్ము యేకమైతే ముందుగానే పారిపోవును
వేడిరక్తము లేదనీలో మూఢచిత్తమ తెలుసుకోమ్మా
పశుబలమ్మును జూపిదనుజులు కచుడునంత మహానుభావునె
వధను సేసిరి మొదలు తెలియక మధువు త్రాగుట చేతనేకదా
భరతపుత్రా మానవయ్య సురసుగోత్రిలు శుద్ధశాస్త్ర

మీయాత్మ గేహాతను సంసారములనుయాత్మబుద్ధిచేనంతము సేతురె॥సో

మన్నసోదరులెటు మద్యమాంసములమాని ధనంబుగడించి సుఖపడిరో

మనమునయరసి చరించుటెప్పుడా మానవధర్మము జూడగావలదే ॥సో

ఒక వృక్షమున శాఖోపశాఖ లున్నరీతిని జగత్కుటుంబియే

విక చకముల నేతుర్తు మనతండ్రికి సకలజనుల మిలపుత్రుల మొకదా ॥సో॥

నిఖిలజీవ సౌభ్రాత్రము నెరపుట నిర్మలబుద్ధికి కార్యమగుట మీ

కఖిలశోభన ప్రదమగుమార్గము నర్మిలిమద్యము మాంసము విడచుటె

అతి కష్టముచేనార్జించిన ధన మతిసుఖదాయినియగు భార్యకు

సంతానముద మొసగెడి పుత్రులకును ధర్మతతికిడుదు మద్యమునకు

నిడకుడు ॥సో॥

తా మనగుణమున దనగుచుమద్యము ద్రావినతోడనె తనమన

ధనముల

పై నతిచెడి హీనతబడివిధులలో మసలిమసలిగుందుటె ఫలమౌ ॥సో॥

• జా ష వ •

: మాదిరి :

(కటకటా యేసునాధ)

మానవులా రావినుడి మానుడుకల్లుసారా

మానముధనము తెలవి మాయమౌ దానిద్వారా

మెదడును జేయు మొద్దు మేధిజ్ఞానంబురద్దు
వదరుబోతునుచేయు నద్దుమరికల్లు వద్దు ॥
నెత్తురుచెడునుగుండె తత్తరమొందుచుండు
మొత్తమైనరోగములు మూడునుసారవలన ॥
చూపునుతగ్గించు సోమరితనము పెంచు
తాపము హెచ్చును త్రాగుడువలన మీకు ॥
ఆకలిబోగొట్టు నలసటరాబట్టు
వాకరింతలుబుట్టు వలదు యీసారవలదు ॥
త్రాగుచుకాటున విషము తనువందే వ్యాపించు ॥
(త్రాగుడు వలని విషము శరమంత వ్యాపించు ॥
మూలుకొని పెద్దపులిని మహాబ్రతుకవచ్చు గాని
సారగిడ్డంగినిదూరియు బ్రతుకుటరుదు ॥
దోషముగూర్చు సర్వనాశనమొనరించు
జాషువమొరనాలించి చాలించుమికసారా ॥

మద్యనిరోధక గీతావళి

• భాస్కరభట్ల కృష్ణారావు •

: వరుస :

"జనగణమన అధినాయక జయహే భారతభాగ్య విధాతా"

పల్లవి

వినుడిక భారత సోదరులారా
మనవి యొనర్చెద మీకూ—
అనయము మీరీ మద్యము గ్రోలిన
తనుధనములు నశియించునుగా—

ఘనతవహించిన మనప్రభువర్యుడు
మనలను మద్యము మానుమనీ
తనర నిరోధక కేంద్రసంఘమును
తగ నిర్మింపగ జేసెగ

పలు దేశంబుల ప్రజలీ ఘోర
పిశాచిని విదిల్చుకొనిరీ
మనమును మద్యము మానిన
సౌఖ్యముమానక కల్గును విధిగా

వాశిగ మీరీ మద్యము మానిన
దేశము శుభములగాంచుగ
సవినయముగ భాస్కరుడిటు
పలికెను నిస్పృహ నిరసించకుడీ

♦ కొమరగిరి వెంకటనారాయణరావు ♦

గాలమే విధి యండజంబును
గట్టివలబడ వేయునో
కాల మృత్యువు వలెనె మిమ్మది
కఠిన నరకము కంపును.

దమ్ముమీదను దమ్ముదగిలిన
మిమ్ముమీరే యెరుగరు
మిమ్ముమీరే యెరుగకుండిన
సొమ్మసిలిబడి పోదురు.

తాతతండ్రులు కూడబెట్టిన
ధనము నది హరియించును
తుదకు తినుటకు కట్టుకొనుటకు
దుష్కరంబయి పోవును.

ఇహమునందును పరమునందును
యెందుకును గాకుండును
కడ కధోగతి పాలుజేయును
కష్టజలధిలో బడుదురు.

ఎందుకును కొరగాని దీనిని
కెందుకిక వదలంగజాలరు ?
ఎన్నికోట్లో యిందువలనను
మన్నుపాలగుచున్నవి.

పవలు రాత్రియు కష్టిపడుచును
బరముగాగొను ద్రవ్యముల్
పరమహేయము మైనదీనికి
పాడుసేయుట న్యాయమా ?

♦ వెల్దుర్తి మాణిక్యరావు ♦

పిల్లబేకలుయింట యెడ్చుచుండినను
బట్టపొట్టకు మాకు కష్టమొచ్చినను
తరతరంబులనుండి చెలిమిచేసితిమి
తిన్నింటి వాసాల యెంచేటినీతో
నమ్మొచ్చి బొండిగను కోసేటినీతో

నడిబజారులో మావి మానాలుతీసి
నడివయస్సులో మావి ప్రాణాలుతీసి
తీరపండుగనాడు నిలువునాదోచి
కట్టుకొంటివి నీవు పాపాలముల్లె

వెల్దుర్తి మాణిక్యరావు

పై పెచ్చురోగాలు అభియోగములును
పాడుచేసెను మమ్ము నీవెంటవచ్చి
ఈరీతి పదికోట్లు పాడుచేసెటి
సఖ్యంబు నీతోటి చాలుమాకింక

కేంద్రసంఘంబొకటి మానగరమందు
నిన్ను అరికట్టుటకు స్థాపితంబయ్యె
మద్యమానూరేండ్లు నీకునిండినవి
మారుపలుకక పొమ్ము మమ్మువిడనాడి

మాప్రభువు నీమీద క్రుద్ధుడైనాడు
మారాజ్యమున నీకు చోటులేదింక
తరిమివేయకముందు మద్యమా నీవ
మరలచూడక పొమ్ము పొలిమేరావలకు.



మద్యపాన నిరోధక కేంద్రసంఘము

సంఘ నియమములు

౧. హైదరాబాదు మద్యపాన నిరోధక సంస్థ ఈ క్రిందివారితో కూడియుండును.

(అ) మ. ఘ. వ. నిజాంప్రభువుగారి ఫర్మానుద్వారా పేర్కొనబడిన హైదారాబాదు మద్యపాన నిరోధక కేంద్ర సంఘ సభ్యులు.

(ఆ) సానుభూతికలవారు. వీరు సహకారులని పిలువబడుదురు.

౨. (అ) సహకారులు ఈక్రింది నాలుగు తరగతులుగా నుందురు.

(క) పోషక సహకారులు.

(ఖ) యావజ్జీవిత సహకారులు.

(గ) సాధారణ సహకారులు.

(ఘ) విద్యార్థి సహకారులు.

(ఆ) కనీసము (౨౦౦) రూపాయిలు ఒక్క మొత్తమున ఇచ్చువారు పోషక సహకారులగుదురు.

(ఇ) కనీసము (౧౦౦) రూపాయిలు ఒక్క మొత్తమున ఇచ్చువారు యావజ్జీవిత సహకారులగుదురు.

(ఈ) మద్యపాన నిరోధక పత్రిక చందాదారులుగా చేరినవారును సంవత్సరమునకు కనీసము ఒక్క రూపాయి మాత్రమే చందా చెల్లించువారును సాధారణ సహకారులగుదురు.

(ఉ) నిజమైన విద్యార్థులు, విద్యార్థి సహకారులగుదురు. వారు సంవత్సరానికి నాలుగణాలుమాత్రమే చందా చెల్లింతురు.

3. మ. ఘ. వ. నిజాంప్రభువుగారి ఫర్మానుద్వారా పేర్కొనబడిన మద్యపాన నిరోధక కేంద్రసంఘ సభ్యులు సంవత్సరమునకు కనీసము ౨౫ రూపా. ల చందా చెల్లింతురు.

౪. పైన పేర్కొనబడినటుల యావజ్జీవిత సహకారులుగా, పోషక సహకారులుగా, లేక సాధారణ సహకారులుగ, చేరిన సహకారులు ఎట్టిసంఖ్యగలవారైనను, హైదరాబాదులోగాని, జిల్లాలలోగాని సంఘములు స్థాపించుకొనుటకు, మద్యపాన నిరోధక కేంద్రసంఘమునకు దాని శాఖగా అంగీకరించుకొరకు విన్నవించుటకు, స్వేచ్ఛకలిగియుందురు.

వివరణ: పోషక సహకారులు, యావజ్జీవిత సహకారులు, మరియు సాధారణ సహకారులు, లేక ఈ తరగతులలోని ఏరెండు లేక ఎక్కువ తరగతులు ఒక సంఘముగా నేర్పడవచ్చును. మరియు ఇట్టి ఏదేని సంఘము, పై ఏదేని తరగతి వరకే బంధింపబడుట అనవసరము.

౫. విద్యార్థి సహకారులవిషయమున, ఏదేనిప్రత్యేక సంస్థకు జెందినవారును, చెందనివారును, ఏదేనిసంఖ్యగల విద్యార్థి

సహకారులు మాత్రమేకల సంఘమును స్థాపించుటకు స్వతంత్రులై యుందురు.

౬. పై వాటితో బాటు, తన దృష్టిలో అవసరమనిపించిన చోట మద్యపాన నిరోధక కేంద్రసంఘము శాఖను స్థాపించును.

౭. హైదరాబాదులోగాని, జిల్లాలలోగాని, వున్న విద్యార్థి సహాయకులు మాత్రమేగల ఏదేని శాఖ అట్టి విద్యార్థి సహకారుల ప్రతి ౫౦ లేక భాగమునకు ఒక్క ప్రతినిధిని ఈక్రింద వర్ణింపబడినట్టి మండల సభలకు పంపు అధికారము కలిగియుండును.

ఉదాహరణ: సంఘములో ౭౫గురు సభ్యులున్నచో ౨ ప్రతినిధులను పంపుటకు ఆసంఘము అధికారము కలిగియుండును.

౮. హైదరాబాదు మద్యపాన నిరోధక సంస్థయొక్క సభలు రెండు విధములుగా నుండును.

౧. ప్రత్యేకముగా మద్యపాన నిరోధక కేంద్ర సంఘసభలు
౨. ఈక్రింద తొమ్మిదవ నియమమునవర్ణింపబడినట్టి మండల సభలు.

౯. మద్యపాన నిరోధక కేంద్ర సంఘసభ్యులు, మరియు ౭వ నియమము ప్రకారము ఎన్నుకొనబడిన విద్యార్థి సహకారులతో బాటు వివిధ శాఖల సభ్యులు కలిసికొనుసభలు మండల సభలనబడును.

౧౦. మండల సభలు రెండు విధములుగా విభజింపబడును.

౧. నగరమండల సభ. దీనిలో మద్యపాన నిరోధక కేంద్ర సంఘసభ్యులు, హైదరాబాదు నగరములో పనిచేయుచున్న శాఖలయొక్క సభ్యులు, ౭వ నియమము ప్రకారము పేర్కొనబడిన నగర విద్యార్థి సహకారులు, పాల్గొనెదరు.

౨. రాష్ట్రమండల సభ. దీనిలో మద్యపాన నిరోధక కేంద్ర సంఘ సభ్యులు, జిల్లాలలోపనిచేయుచున్న శాఖలయొక్క సభ్యులు, జిల్లాలలోని విద్యార్థుల ప్రతినిధులు, పాల్గొనెదరు.

౧౧. అవసరమునుబట్టి ఎన్నిసారులైనను నగర మండల సమావేశములు జరుగును. రాష్ట్రమండలసమావేశము కనీసము సంవత్సరమున కొకసారి అగును.

౧౨. విద్యార్థి సహకారులు మండల సభలకు రావచ్చును, కాని చర్చలలో పాల్గొనుటకు అధికారముండదు. అయినను నియమము ౭ ప్రకారము పేర్కొనబడిన విద్యార్థి ప్రతినిధులు మండల సభలచర్చలలో పాల్గొను అధికారము కలిగియుందురు,

౧౩. ఈ నియమముల క్రింద స్థాపించబడిన శాఖలు, అప్పటి కప్పుడు మద్యపాన నిరోధక కేంద్ర సంఘముచే నియమింపబడుచుండు విధానమునకు బద్ధులై కేంద్రసంఘ ఆజ్ఞల ప్రకారము నడుచుకొనును.

మద్యపాన నిరోధక కేంద్రసంఘ కార్యదర్శి గారికి

అయ్యా !

నేను పై సంఘ నియమములను శ్రద్ధతో చదివినాను. ___వ నియమము ప్రకారము అవసరమైన మొత్తమును..............ద్వారా పంపించుచున్నాను. కనుక నన్ను పోషక యావజ్జీవిత సాధారణ విద్యార్థి సహకారిగా చేర్చుకొని అట్లు జేసిన సమాచారమును తెలుప ప్రార్థితులు.

పూర్తి విలాసము:

పేరు. ఇట్లు

గ్రామము.

తాలూకా. జిల్లా.

తపాలా. (సంతకము)